Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:o 41 (1865). 35:E ÅRG. LÖSNUMMER 35 ÖRE. UPPLAGA A.

IDUN
ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET
GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 8 OKTOBER 1922.

HUVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR: EBBA THEORIN.

Ett av de vackra porträtt, som Goodwin utställer i sin ateljé vid Bragevägen.

DET ÄR NÄSTAN PÅ DAGEN 7 ÅR sedan d:r Goodwin genom den första separatutställningen av bildmässig fotografi i Stockholm överraskade publik och konstkritik. Utställningen ägde rum i Varias konstgalleri och omfattade i lika proportion porträtt, genre, landskap, kostymbilder.

Sedan dess har Goodwin befäst sitt rykte i både Europa och Amerika som ledande och inspirerande märkesman inom porträttfotografien. Hans separatutställningar i Köpenhamn, Newyork och senast nu i våras i London ha vunnit beundran av män av facket och av en kräsen världsstadspublik. Det har huvudsakligen varit porträtt, privata, borgerliga — eller aristokratiska — som Goodwin visat på sina senare utställningar utomlands och som nu Stockholm får tillfälle att se då han för en vecka, 4—10 oktober, har sin ateliervåning förvandlad till utställningssalong.

»Det är porträttet av vanliga borgerliga människor, det enkla privatporträttet, som mer och mer samlar mitt huvudintresse», säger d:r Goodwin. »Och ju större de föreliggande svårigheterna hos min mo-

(Forts. sid. 989.)

EDOUARD DU PUY

EN DON JUAN PÅ SCENEN OCH I LIVET. AV OLOF RABENIUS.

PÅ DEN SIDAN AV JOHANNES' kyrkogård som gränsar till Döbelnsgatans översta del, vilar stoftet av den ryktbare konstnär, som bar namnet Edouard du Puy. Den dödes porträttmedaljong i brons är inslagen på gravvården och under den ett ornament, utgörande en bladomslingad lyra. Nedtill på stenen läses: Vården restes av Kongl. Musikaliska Akademien 1866.

Hundraårsdagen av Edouard du Puys död har infallit i år, och det kan därför vara på sin plats att erinra om det stormiga levnads- och konstnärsöde, som till sist bragtes till ro under almarnas kronor på Johannes kyrkogård.

Edouard du Puy och Sophie Hagman.

Hans ursprung och börd äro höljda i ett visst dunkel. Du Puy har med säkerhet icke varit hans faders namn utan har senare av honom själv antagits. Bestyrkt är, att han härstammade från Schweiz, sannolikt från kantonen Neuchatel, och tillhörde — med band, som icke blivit klarlagda — den därstädes berömda familjen Meuron de Corcelles. Den romantik, som omger hela hans person, ledde man redan tidigt tillbaka till hans vagga. Bernhard von Beskow, som i sina levnadsminnen ägnar honom några intressanta sidor, återger ryktet, att han vore »ett kärlekens barn, till och med av furstligt blod.» Lika litet som namnet på hans föräldrar kan hans födelseår bestämt angivas; med all sannolikhet kan det emellertid förläggas till början av 1770-talet.

Barnets musikaliska anlag blevo avgörande för valet av levnadsbana. Sin första musikundervisning erhöll han i Genève, varefter han i Berlin och Paris fullkomnade sig i sitt yrke. Möjligheten till denna högre utbildning bereddes honom genom hans anställning som kapellist hos prins Heinrich av Preussen, Fredrik den stores broder, som satte honom i stånd att fortsätta sina musikstudier. Prinsens hov befann sig i Rheinsberg och här var det den unge du Puy först utvecklade sitt äventyrliga lynne liksom sin överdådiga talang. Han synes ha haft sin lust i hasardspel och allsköns självsvåldiga upptåg — så berättas han en söndag under gudstjänsten ha kommit ridande in i kyrkan — och prinsen såg sig tvungen att avskeda honom ur sin tjänst, en händelse, vilken under olika omständigheter mer än en gång upprepade sig i du Puys levnadshistoria. Hans huvudpassion visade sig mycket tidigt i hans svaghet för det kvinnliga könet, bland vilket han till sina sista år fortfor att göra sina djärva strandhugg, när det icke var kvinnorna som attackerade honom. I Rheinsberg trädde han, som då befann sig ungefärligen i tjuguårsåldern, i äktenskap med skådespelerskan Julia Montroze, en kvinna som egendomligt nog också hamnade i Sverige, hon blev här guvernant i en Pipersk familj och dog 1833 på Villa Giacomina nära Lidköping. Deras dotter Camilla blev gift med köpmannen och kaptenen Andreas Buntzen i Köpenhamn. (Se Andreas Buntzen, Edouard Du Puy Ord och Bild 1902).

Hösten 1793 anlände du Puy till Stockholm, där han gav konsert i sällskap med tysken Möser, en konstnär, som i likhet med sin unge kamrat blivit förvisad på grund av en romantisk bravad. Först anställdes du Puy som konsertmästare i k. kapellet, där han spelade fiol, och snart upptäcktes hans talang som sångare, i vilken egenskap han uppträdde på scenen och förtjuste publiken. Icke blott hans stämma utan även hans utseende och dramatiska framställningsförmåga gjorde honom genast till allas favorit. Hans debutroll var Pierrot i Den talande tavlan, därefter spelade han Den unge arrestanten och så Lilla matrosen, med vilken han nödtvunget tog avsked av vår huvudstad.

De med hans plötsliga avresa från Stockholm närmare förknippade omständigheterna voro enligt Beskow följande. En afton år 1799 voro du Puys vänner församlade kring en bål på värdshuset Mon-Bijou, där skålar druckos för »Bonaparte och republiken.» Du Puy gick just förbi, inkallades till sällskapet och sjöng på dess begäran Marseillaisen. Händelsen framfördes till kung Gustaf Adolf, som befallde sångaren lämna landet. Inflytelserika förespråkare lyckades dock upphäva förvisningsordern. När Lilla Matrosen därefter gavs på teatern, var du Puy nog övermodig att, som Beskow säger »med en skälmaktig min» åt den kungl. logen, där för tillfället majestätet befann sig, i den scen, där Adolf blir tillfrågad, vart han skall taga vägen, säga eller sjunga orden Jag blir kvar. Publiken jublade bifall, men kungen blev förargad, steg upp och sade: »Han skall resa.» Och denna gång fick du Puy rätta sig efter befallningen. Palmstedt återger i sin minnesteckning över du Puy några verser, som till författare hade sångarens intime vän, skalden J. D. Valerius och vari harmen över den stränga straffåtgärd, som drabbade honom, tog sig luft.

Res till en mera säker strand,
Där inga höga maktgrepp gälla,
Där endast brott — ej dygder — fälla,
Och låt det bli Ditt fosterland!

Res att den frihetshjälte se
För prisande av vilkens ära
Du dömdes straffets järn att bära
I harmen, åt Despoterne.

Res att den luften andas få,
Som livar dessa sälla bygder,
Där mänsklighetens första dygder
Kring republikens altar stå.

Men glöm ej, älskade! de år,
Du njöt så glad med trogna vänner;
Och när Du fri en gång Dig känner,
Skänk dem, som slava, ock en tår!

I gamla papper finner man spår av en kärleksförbindelse, vilken du Puy haft under sin första Stockholmsvistelse, nämligen med Sophie Hagman, som kort efter det hon övergivits av sin furstlige älskare slöt sig till den oemotståndliga musikern. Som en frukt av förbindelsen lär Sophie Hagman ha nedkommit med ett barn. Crusenstolpe uppger, att hon, då du Puy lämnade Sverige, reste efter honom. Det är emellertid ovisst, om detta skedde vid det tillfälle, då du Puy på grund av den kungliga onåden blev landsförvist. Antagligt är, att du Puy, ständigt begiven på nya äventyr, tröttnat på sin älskarinna, som icke längre befann sig i sin friska ungdom.

Du Puys uppehållsort blev för de närmaste åren Köpenhamn. Här väntade honom märkliga personliga och konstnärliga upplevelser. Ett par år efter ankomsten till den danska huvudstaden gifte han sig med Lise Müller, kopparstickare Müllers unga, vackra dotter, i vilken han, åtminstone för en tid, var svartsjukt förälskad. Hans stjärna som konstnär steg nu till sitt zenith. Sin debut på Köpenhamns Kungl. teater gjorde han som St. Firmin i Schalls Domherren i Milano. Beundran och bifall gick snart i höga vågor kring hans lysande scen- och sånggestalter.

Ur Overskous stora danska teaterhistoria låna vi berättelsen om du Puys framgångar på Köpenhamns kungl. teater. »Den mest glimrende av de fire Debuter, som alle bleve Theatret til megen Ære og Nytte, var Edouard du Puys. Det var første gang at en ægte og fuldstændigt musikalsk uddannet Tenorist optraadte i et dansk Syngespil, og det ikke som en blot talentfuld Begynder, thi han var strax i Besiddelse af alla de Evner, som gjøre en udmærket Kunstner i hans Fag. Han hadde fra sin Barndom levet i og for Musik. Han var en fortræffelig Virtuos paa Violin, en øvet Pianist, hadde studeret Harmonien og Compositionen under den berömte Fasch, fra sit 16:de Aar med megen Dygtighed beklædt Dirigentposter, og selv efter de bedste Mønstre, med megen Smag og Flid uddannet sin just ikke stærke, men sonore, tillokkende og av Naturen særdeles bøjelige Stemme saaledes at han med lige Lethed sang bløde, sværmiske Adagiosatser og gjorde de brillanteste Cadenser.» Till det glänsande intryck, Méhuls Skatten gjorde, bidrog i hög grad du Puys livfulla utförande av sin roll. Sin största triumf vann han emellertid 1800 i sin dubbla egenskap av kompositör och sångare-skådespelare, nämligen då Ungdom og Galskab (Boillys Une folie, på svenska given under titeln Ungdom och dårskap) gick över scenen. Musiken till stycket var komponerad av

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4 | Expeditionen: kl. 9—5
Riks 1646. At. Norr 9803 | Riks 1646. At. Norr 6147
Red. Högman: kl. 11—1 | Annonskont.: kl. 9—5
Riks 8660. At. Norr 402 | Riks 1646. At. Norr 6147

Iduns prenumerationspris 1922:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:		Idun B, praktuppl. med julnummer:	
Helt år	Kr. 15:—	Helt år	Kr. 19:50
Halvt år	„ 8:—	Halvt år	„ 10:—
Kvartal	„ 4:25	Kvartal	„ 5:25
Månad	„ 1:50	Månad	„ 2:—

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 öre å textsida. Bestämd pl. 20 % förh. Led. pl. o. Platssökande 25 öre. | Utländska annonser: 45 öre efter text., 50 öre å textsida, 20 % förh. för särsk. begärd plats.

Méhul, och det ansågs arrogant av du Puy att ersätta den med en ny och tävla med den franske mästaren. Emellertid rycktes även de, som på förhand varit misstrogna, fullständigt med av den intagande grâce och sprudlande melodik, som präglade den nya operakompositionen. Man återfann den från Grétrys operor så uppskattade pikanta stilen. Det fanns efter detta mästarprov ingen, som vågade draga du Puys förmåga som kompositör i tvivelsmål. Den popularitet, som hans visor och marscher länge åtnjutit, utsträcktes nu också till hans dramatiska musik.

Den 5 maj 1807 var dagen för den danska premiären av Don Juan, vid vilken du Puy tjusade i titelrollens skepnad. Efter sex och ett halvt år (d. 6 dec. 1813) skulle han införa operalitteraturens förnämsta figur på Stockholmsscenen. Vi skola sedan se hur han efter samtida vittnesbörd utförde sin Don Juan och vilken verkan han därmed åstadkom.

Emellertid skulle hans teaterbana i Köpenhamn kort efter framförandet av Don Juan på ett oförmodat sätt stäckas. 1807 bombarderades Köpenhamn av den engelska flottan, och bland dem, som med iver deltogo i huvudstadens försvar, var den eldige du Puy, som var en hjälte icke blott bland kulissernas utan ock bland kanonernas blixtar. Han nedsköt med egen hand den förste engelsman, som satte sin fot på Köpenhamns grund. Belöningen för hans tapperhet blev utnämning till officer i livjägarkåren. Men officersgraden förbjöd honom att vidare uppträda på scenen, då detta enligt gällande uppfattning stred mot »port-épéens» värdighet. Du Puy, som tycks ha varit stoltare över sina militära än sina artistiska utmärkelser, nödgades sålunda taga avsked från den teater, vars yppersta kraft han varit. Emellertid kvarstannade han som konsertmästare i orkestern och tjänstgjorde därjämte som sånglärare vid teatern.

En kärlekshistoria av kompromettérande art blev anledningen till att han brådstörtat måste lämna det danska riket. »Han intog ett fruntimmer, som icke kan nämnas», skriver Beskow. Detta fruntimmer var ingen ringare än gemålen till den danske tronföljaren Christian Fredrik, prinsessan Charlotte Fredrikke av Mecklenburg-Schwerin, en dam beryktad för sin lättfärdighet. Följden av denna kärlekshandel var — utom älskarens förvisning — upplösningen av hennes äktenskap. I det bekanta memoarverk, som utgöres av brev, skrivna till Johan Bülow gives följande framställning av händelsen:

Brevet uppger som anledning till skilsmässan, att en viss Dupuis, som informerade prinsessan i sång, under prinsens frånvaro tillbragt två timmar hos henne i Corsör. Det hela, skriver Bülows meddelare, var tämligen enfaldigt arrangerat, ty fastän hon hade rikt tillfälle att betjäna sig av honom om dagen, ville hon också ha honom om natten; och det kunde icke annat än bli bekant, då betjäningen lade märke till deras sammanträffande och bespejade dem. Så skulle en kammarjungfru kl. 10 en afton framlämna ett brev från prinsen. Dörren är reglad och prinsessan svarar att hon kan vänta med brevet till dagen därpå. Emellertid är kammarjungfrun envis med sitt ärende och tvingar slutligen prinsessan att öppna. Hon går i negligé fram till dörren, medan en stämma höres från sängen: »N'ouvrez pas, au nom de Dieu, n'ouvrez pas.»

Detta ertappande au flagrant délit blev till en skandal med påföljd som nyss omtalats.

Efter ett kortare uppehåll i Paris begav sig du Puy åter till Stockholm, där han mottogs med öppna armar. Om hans i Köpenhamn kvarlämnade familj drog den danske kungen ädelmodigt nog försorg.

Anställd icke blott som skådespelare utan även som kapellmästare vid Kungl. teatern (okt. 1812), kom du Puy nu att utöva ett betydande, måhända av ingen (möjligen blott av Foroni) överträffat inflytande på den dramatiska sångkonstens utveckling i vårt land. Hans egen förnämsta roll i Stockholm — liksom i Köpenhamn — var Don Juan. Med kännedom om sångarens personlighet måste man säga, att ingen roll kunde vara bättre avpassad efter hans eget väsen än denna. Också gjorde han däri furore, och särskilt damernas hjärtan stuckos i brand av den omotståndlige förföraren. Teaterläkaren Pontin berättade, att han blivit uppkallad till avdånade damer, när du Puy som Don Joun störtade ned i avgrunden. Balettmästaren Casagli stod kväll efter kväll i kulissen och iakttog sin hustru, som sjöng Zerlina — det kunde ju hända en olycka! Hans spel i Don Juan har av en åhörare betecknats som »kallt men spirituellt», vilket uttryck A. Lindgren ger den tolkningen, att »han med all sin sinnliga tjusningskraft likväl förmådde hålla denna typiska personlighet på den ideala höjd, som vederbör.» Samtiden greps i varje fall mäktigt av den överlägsna framställningen och fann däri idealet för den av Mozart i toner målade hjälten (Nordensvan, Svensk teater).

Det dröjde ända till 23 jan. 1821, innan Figaros bröllop kom upp på Stockholmsscenen. Även här låg titelrollen i du Puys hand, men hans Figaro synes icke ha varit en lika glansfull prestation som hans Don Juan. Avmattningen i hans konstnärsskap har berott på tilltagande ohälsa — redan 1819 hade han drabbats av ett hårt slaganfall, »en följd, säger hans biograf Palmstedt av hans kroppskonstitution, starka förkylningar och en icke sällan hyllad alltför stark diet.»

Henriette Widerberg, »den svenska Malibran», berömd i teaterannalerna för sitt behag och sitt lättsinne, ger i sin självbiografi, En skådespelerskas minnen, som i all sin naivitet är en upplysande sedemålning och sannfärdig roman ur livet, en god föreställning om du Puys galanteri mot operans vackra kvinnliga artister.

»Jag fick tillsägelse», berättar M:ll Widerberg, »att jag skulle gå till professor Du Puy, som då var kapellmästare vid Kongl. theatern, för att med honom sjunga på min roll, som var Susanna i operetten Figaros bröllop, varuti han utförde Figaros roll. Jag var då hos honom från kl. 5 till nära 10 på aftonen och hade under denna tiden icke fått sjunga en enda ton fastän jag åtskilliga gånger frågat honom om jag inte fick sjunga på min roll, ty det blev annars så sent att jag vore rädd för min mor. Då sade han: vi skola supera först. Detta ville jag då alldeles icke, och jag förnyade min begäran att få gå hem. Nu påstod han att jag måste vänta och sade: min betjänt skall följa mamsell Henrietta hem, ty när vi superat skola vi sjunga.

Jag erinrade honom då, bara för att komma undan, att det icke är bra att sjunga straxt då man hade ätit.

Han hade hela kvällen för mig sjungit romanser. Jag medger att han var älskvärd och tillika den vackraste och ämablaste karl man kan tänka sig; men han var också den farligaste, och jag bar en obeskrivlig rädsla för honom. Man hade redan då vi voro i Götheborg beskrivit honom för min moder som en riktig Don Juan, det han verkligen var.

Jag anhöll nu att få gå min väg och sade: jag blir mycket ond om inte professorn tillåter mig det. Han blev ond på mig. Jag hade nu utan att veta någon giltig orsak riktigt förtörnat honom.

Dagen därpå kom ett bud att jag skulle infinna mig på repetition på Figaros Bröllop. Det blir hyggligt, tänkte jag, som inte kan min roll, men jag fick lov att gå. Då jag skulle börja sjunga, hade jag redan slutat, ty jag kunde icke en ton. Genast slog professorn ihop partituret och sade: mitt herrskap, det blir ingen repetition utav, och det är mamsell Widerbergs fel.

Nu stod jag där inför dem alla, som hade sina ögon bara på mig, och jag kunde naturligtvis icke säga något till mitt försvar; men jag tänkte: du är lika elak, som du är vacker!»

Denna kombinerade förförelse- och repetitionshistoria kan måhända ses med andra ögon än den förfördelade mamsell Widerbergs; den visar emellertid, att den mäktige kapellmästaren icke var att leka med för kvinnorna — vare sig i det ena eller andra hänseendet.

Slutet på visan blev, att Henriette efter professorns anmälan dömdes till arrest i sin klädloge. När hon efter denna förtretlighet lärt sig sin roll, så att hon sjöng den som ett rinnande vatten, var professorn likväl icke blidkad; »han bar till mig ett oförsonligt hat», säger Henriette; men troligen var det ingen svårighet att åstadkomma försoning, kärleksaffärer i en situation som denna äro lätt uppklarade. Emellertid tog hon en fintlig hämnd på sin tyrann. »Genom publikens hyllning», fortsätter hon sin berättelse, »återvann jag småningom mitt av naturen muntra lynne, och ehuru jag hade Figaro mitt för ögonen på mig och vi ofta sjöngo tillsammans, förblev jag ändå glad och god; men vid finalen i 4:de akten, då Susanna giver Figaro sju örfilar, då rann mitt lilla sinne upp i samma ögonblick jag smällde till den första och tänkte: det skall du få för det du satt mig i arrest! Det blev ett allmänt skratt i salongen, ty de visste alla, varför jag hämnades på Figaro.»

Hemfallen åt galanteriets flärd och invecklad i skärmytslingar med det täcka könet, nedlade emellertid du Puy mycket kraft och allvar i sitt konstnärliga arbete vid Operan. I organisatoriskt avseende var han icke mindre verksam, i det han tog initiativet till två så nyttiga inrättningar som Hovkapellets pensionskassa och Kungl. Theaterns Orkester-Elevskola för stränginstrumenter. Också hans lärargärning var betydande; därom vittnar bl. a., att Franz Berwald under honom utbildats i violinspelning, Per Sällström (en av Sveriges yppersta tenorer) i sång.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

DÜRER OCH VÅR TID

Promenerande par.

"DÜRER OCH VÅR TID" — SAMMANställningen låter som titeln till en tysk pseudo-djupsinnig avhandling, men den kom för mig som en lämplig rubrik till detta anspråkslösa kåseri om Nationalmuseums utställning av Albrecht Dürers kopparstick och träsnitt, deponerade här av Kunstmuseum i Köpenhamn. Se bara på det evigt levande "Promenerande par", som återges här. Damen har den hållning med händerna korslagda på den utskjutande magen, som vi nu för tiden inte just finna skön, men som gör ett visst vederhäftigt, matronaaktigt intryck — det är inte för inte som ännu i dag alla de litet äldre bondkvinnorna gärna inta den ställningen, liksom många av de yngre kvinnorna efterhärma (eller vad vi skola kalla det för) den rörande graciösa, och ändå primitiva böjningen av huvud och överkropp, som utmärker de unga madonnorna hos Dürer. Damen i "Promenerande par" liknar för resten de andra kvinnorna, Dürer med förkärlek framställer: de som tydligen ha erfarit och förstå sig väl på de jordiska tingen. Det är intet idealt förskönat eller ens romantiskt ungt par, som går där i landskapet, men de representera tydligen en jordisk lycka. Men bakom trädstammarna tittar döden fram med timglaset; han kunde likna helt enkelt en förtorkad, knotig gren. Vi kunna lite var spegla oss i det paret. Det är några korta dar då — låt oss säga så — äppleträden stå i fullaste blom och binas surr låter som en naturens orgel: all denna fruktbarhet och detta arbete för det kommande släktet göra intryck av något mycket jordiskt och på samma gång — i sin skönhet och extas — av något överförldsligt (samma förening, som präglar Dürers verk). Men även eller just i sådana stunder då vi själva lyckliga omges av naturens lycka skymta vi alltid bakom något träd benrangelsmannen med det timglas, där redan sanden sjunkit alltför djupt: det är sent, säga vi oss, och snart är vår lycka förbi — — —

Dürer älskar att framställa det jordiska, det som lever och växer, och ibland kastar han ett överförldsligt skimmer över det. Där är den unga madonnan i det ena sticket efter det andra. Dürer, 1500-tals-mästaren, har helt enkelt sett henne sitta vid en gårdsgård, med den vanliga sydtyska byn i bakgrunden; kanske har hon någon gång varit så burgen, att hon (såsom på den här återgivna bilden) fått en markatta att leka med. Men det där lilla sprattlande livet av kött och blod och *ännu* just ingenting mer, som Dürers unga sydtyska madonna håller i sina armar, kan en gång bli världens hopp och frälsning — — —

Ibland blir denna kroppslighet avsiktligt hednisk. I "Fyra häxor" upprepas kroppsdelarnas grova rundhet av alrunan, den mystiska kärleksroten, som hänger över dem.

Men vilken underbar, oskyldig hedniskhet i "Satyrfamilj". Det är som ett slags naturlivets replik av det heliga mysteriet i Betlehem. I skogsgömman sitter modern med barnet på knät, och fadern blåser i sin flöjt för den lille.

De samtida typerna, bönder och knektar i tidsdräkt eller omklädda och insatta i passionshistorien, porträtt av andliga och furstar, röja i sin kärnfulla realism hela denna tid, då Dürer levde: dragen

Madonnan med markatta.

präglas mestadels av en grov köttslighet, ofta kommer en viss knipslughet till, någon gång också den misstrogna enfald, den burgnare kunde unna sig. Men ett undantag finns: med ett förfinat, intellektuellt, "modernt" ansiktsuttryck blickar Erasmus Rotterdamus mot oss — liksom han ännu blickar mot oss ur sina skrifter, denna klara, fina, milda ande i en tid av råa lidelser och mörk vidskepelse.

När man kommer ut från museet och ser ut över Skeppsholmen och Katarina kyrka, slår det en, att här är ett icke oävet Dürerskt landskap. De fallande löven prassla, så att man ej hör hur de sista sandkornen i timglaset falla, och en frysande ung madonna har redan lämnat sin läplats med sitt barn.

E. TH.

Som musikalisk konstnär ägde du Puy, såsom man av det föregående märkt, en förbluffande mångsidig begåvning. Mest uppskattad var måhända sångaren du Puy. »Hans röst», lyder Beskows omdöme, »var omfångsrik, klangfull, av en mjukhet och böjlighet, vars like jag ej kan erinra mig.» En av hemligheterna med hans vidsträckta register låg däri, att han så uppövat falsetten, att denna hos honom knappt kunde skiljas från vanliga toner. Röstens skönhet motsvarades i föredraget av »eld och liv, uttryck och känsla.» Hæffner, du Puys företrädare, som stod på en motsatt ståndpunkt inom den musikaliska smaken, kunde icke tåla honom men »blev riktigt kär i honom», så snart han hörde honom sjunga — den naturliga charmen i hans sång var lika medryckande för unga kvinnor som för knarriga gubbar. Som violinspelare, säger en dansk bedömare, »utmärkte sig du Puy i den lätta briljanta stilen genom färdighet, smak och en förträfflig intonation.» Som dirigent och instruktör genomförde han en ombildning av stilen och smaken från det tyngre och enformigare tyska maneret till det lättare och graciösare franska. Man tar nog icke fel, om man i Mozarts opera comique ser hans musikaliska ideal. För det rätta grundandet av Mozarttraditionen har det tvivelsutan varit av stor betydelse, att en sådan mästare som du Puy på vår opera infört de båda odödliga verken Don Juan och Figaros bröllop.

Kompositören Du Puy har givit sitt bästa verk med musiken till Ungdom och dårskap. Bland hans övriga sångpjäser framhåller Adolf Lindgren Agander och Pagander, Balder, Félicie och Björn Jernsida. Ett av hans mest bekanta stycken är vidare Föreningen, varmed upprättandet av unionen högtidlighölls. Han skrev också marscher och visor, bland dessa senare flerstämmiga, som nu, förnämligast genom du Puys inflytande inom sällskapslivet, började utträngа de enstämmiga, unisont utförda. Även för kvartettsångens utbildning har sålunda den märklige mannen verkat banbrytande. Som ett egendomligt drag i du Puys musik kan nämnas förkärlek för den svenska folktonen, som kom till användning icke minst i hans sceniska kompositioner. Som tonsättare har du Puy blivit karaktäriserad som »en Rossini i miniatyr». Adolf Lindgren sammanfattar sitt kritiskt hållna omdöme om hans verk i orden, att »han utvecklar en så genuint fransk esprit och grâce, att han måste ställas bland de bättre representanterna för dåtidens opera comique.»

Palmstedt berättar hur han en behaglig aprilafton på Stora Nygatan kom i sällskap med du Puy och en av hans väninnor — en skådespelerska — med vilken han just utkom från ett schweizeri. Alltid följd av kvinnor, gjorde han nu sin sista vandring, vilken förde honom till hans bostad i Operahuset, där han morgonen påföljande dag — det var 3 april 1822 — rycktes bort genom ett slaganfall. Begravningsakten ägde under högtidliga musikaliska former rum i Jakobs kyrka, varefter stoftet nedsänktes på Johannes kyrkogård.

På den fridsälla platsen ljuda fåglarnas visor och barnens lekar över svärmarens och sångarens grav.

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET – EASTMAN KODAK COMP. – PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

IDUNS FÖLJETONG

TROTS ALLT

ROMAN AV JOHN GALSWORTHY. AUKTORISERAD ÖVERSÄTTNING AV ELLEN RYDELIUS.

(Forts.)

MEN INTE ENS ROSEKS SVÅRASTE belackare kunde anklaga honom för brist på takt. Han hade hoppats träffa Gustav, men det var förtjusande av henne att bjuda honom på lunch — det var ett stort nöje.

Liksom för hennes skull tycktes han ha lagt av sin korsett och i alla händelser en del av sitt sårande sätt, han föreföll enklare, mera äkta. Hans ansikte var lätt brynt liksom om han för en gångs skull hade tagit sin andel av sol och luft. Han talade utan cynisk undermening, uppskattade mycket hennes »förtjusande lilla hem» och visade t. o. m. något värme i sina omdömen om konst och musik. Gyp hade aldrig hyst mindre antipati för honom, men hennes instinkter voro på vakt. Efter lunchen gingo de genom trädgården för att se på musikrummet, och han satte sig ned vid pianot. Han hade det fylliga, smekande anslag, som finns i fingrar av stål, drivna av en verklig passion för musik. Gyp satt på divanen och lyssnade. Hon var utom synhåll för honom där och hon såg undrande på honom. Han spelade Schumanns Kinderscenen. Hur kunde den, som frambragte sådana friska, idylliska toner, ha sådana olycksdigra avsikter? Och så sade hon:

— Greve Rosek!

— Madame?

— Vill ni vara god och säga mig, varför ni skickade hit Daphne Wing i går?

— Skickade jag?

— Ja.

Men ögonblickligen ångrade hon, att hon gjort denna fråga. Han hade svängt runt på pianostolen och såg henne rätt i ögonen, hans ansikte var förändrat.

— Eftersom ni frågar mig, så tyckte jag, att ni borde veta, att Gustav träffar henne ganska mycket.

Han hade givit precis det svar hon hade anat.

— Tror ni jag bryr mig om det?

Det gick en skälvning över hans ansikte. Han steg upp och sade lugnt:

— Det gläder mig att ni inte gör det.

— Hur så?

Hon hade också rest sig. Fastän han endast var obetydligt längre än hon, märkte hon plötsligt, hur grov och spänstig han var under sina eleganta kläder, och att det var en slags ormlik viljekraft i hans ansikte. Hennes hjärta klappade fortare.

Han kom fram till henne och sade:

— Det gläder mig att ni förstår, att det är förbi med Gustav — slut.

Han tvärtystnade, ty han såg genast att han misstagit sig men visste icke riktigt hur. Gyp hade helt enkelt lett. En rodnad färgade hans kinder och han sade:

— Han är en vulkan, som snart är slocknad. Ni ser, jag känner honom. Det vore bäst ni lärde känna honom också. Varför ler ni?

— Varför vore det bättre, om jag lärde känna honom?

Han blev mycket blek och sade mellan tänderna:

— För att ni inte skall spilla er tid. Ni har kärlek som väntar på er.

Men Gyp log alltjämt.

— Var det av kärlek till mig som ni drack honom rusig i går kväll?

Hans läppar skälvde.

— Gyp! — Gyp vände sig om, men med en knappt märkbar rörelse ställde han sig mellan henne och dörren. — Ni älskade honom aldrig. Det är min ursäkt. Ni har givit honom för mycket redan — mer än han är värd. O, Gud! Jag torteras av er, jag är besatt.

Han hade blivit vit som en låga alltigenom med undantag av de glödande ögonen. Hon blev rädd, och emedan hon var rädd, höll hon sig uppe. Skulle hon rusa mot dörren, som vette ut mot den lilla trädgårdsgången och undkomma den vägen? Så tycktes han plötsligt återvinna behärskningen: men hon kunde känna, att han försökte genombryta hennes pansar med blotta intensiteten i sin blick, genom en slags magnetism, ty han visste, att han hade skrämt henne.

Under denna ögonduells spänning kände hon, att hon började vackla och bli yr i huvudet. Vare sig han rörde sina fötter eller ej, tycktes han komma närmare, tum för tum. Hon hade en hemsk känsla, som om hans armar redan lågo omkring henne.

Med en ansträngning slet hon sin blick ur hans, och plötsligt fick hon syn på hans yviga hår. Säkert — alldeles säkert var det friserat med locktänger! En slags skrattkramp utlöstes i hennes hjärta, och nästan ohörbart undslapp det henne: »Une technique merveilleuse!» Hans ögon flackade omkring, han gav till ett häpet utrop, läpparna skildes åt. Gyp gick tvärs över rummet och lade handen på ringledningen. Hon hade förlorat sin fruktan. Utan ett ord vände hon sig om och gick ut i trädgården. Hon såg honom gå över gräsplanen. Borta! Hon hade slagit honom med det enda, som icke ens våldsamma passioner kunna motstå — löje, nästan omedvetet löje. Sedan gav hon vika och ringde med nervös våldsamhet. Åsynen av tjänstflickan i sin nätta svarta klänning och sitt fläckfria vita förkläde, som kom bortifrån huset, återställde fullkomligt hennes lugn. Var det möjligt, att hon verkligen varit rädd, nästan dukat under vid detta möte, att hon nästan blivit kuvad av denne man — i sitt eget hem, med sina egna tjänstflickor inom räckhåll därborta? Och hon sade lugnt.

— Jag skulle vilja ha valparna.

— Ja, frun.

Över trädgården ruvade dagen i sommarens första samlade värme. Det var i mitten av juni ett vackert år. Luften var sövande tung av surr och doft.

Och där Gyp satt i skuggan, medan valparna rullade omkring och navsade efter henne, sökte hon sin lilla värld för att få tröst och en viss känsla av trygghet, och kunde icke finna den. Det var liksom om det runt omkring henne funnits en het, tung dimma, där underliga ting lurade och där hon höll sig rak bara av stolthet och emedan hon inte ville skrika ut, att hon kämpade och var rädd.

När Fiorsen begivit sig hemifrån på morgonen, hade han gått till fots, tills han fick se en droska. Han lutade sig tillbaka i den, med hatten slängd bredvid sig, och lät sig köras omkring hastigt, på måfå. Detta var en av hans vanor, då han inte kände sig lugn — en dyr idiosynkrasi, som en trasig ficka inte hade råd med. Den snabba rörelsen och eggelsen i den beständiga, täta trafiken verkade lugnande på honom. Han behövde lugnande medel denna förmiddag. Att vakna i sin egen säng utan ringaste minne hur han kommit dit var icke nyare för honom än för mången annan man på tjuguåtta år, men det var nytt efter hans giftermål. Om han hade kommit ihåg ännu mindre, skulle han ha varit behagligare till mods. Men han kom just ihåg, hur han stått i den mörka salongen och vidrört en spöklik Gyp tätt invid sig. Och han var på sätt och vis rädd. Och när han var rädd, var han som de flesta människor på sitt sämsta humör.

Om hon varit lik alla andra kvinnor, i vars sällskap han smakat på lidelsens frukt, skulle han icke ha känt denna frätande förödmjukelse. Om han varit lik dem, skulle han med den fart han gått sedan han fått henne i sin makt, redan »varit färdig» med henne, som Rosek sagt. Men han visste alltför väl, att han icke »var färdig med henne». Han kunde nog dricka sig rusig, han kunde nog vara slapp på alla vis, men Gyp satt fast i hans sinnen, och fast han inte kunde komma henne nära, även i hans själ... Redan hennes passivitet var en styrka, det var hemligheten med hennes magnetiska makt. Hos henne kände han något av denna naturens mystiska känslighet, som även när den ger vika för en mans feberaktiga åtrå, ligger oberörd med ett svagt leende — detta leende som är omöjligt att fånga, som skogar och ängar ha dag och natt och som kommer ens hjärta att värka av längtan. Han kände hos henne något av den omätliga, veka, vibrerande likgiltigheten i blommor och träd och floder, i klippor, fågelsång, och det eviga sorlet i solsken eller stjärnljus. Hennes mörka, halvt leende ögon förtrollade honom, de ingåvo honom en osläcklig törst. Och hans natur var sådan, att när den mötte en själslig svårighet, vek den genast av, den sökte narkos, prövade på att läka den sårade egoismen med excesser — han var ett bortskämt barn med de förtvivlade utbrott och det osammanhängande patos, det i viss mån frånstötande och i viss grad älskvärda, som alla sådana

Såväl konstnärliga som enklare
SVENSKA MÖBELFABRIKERNA MÖBLER

äga. Sedan han önskat sig månen och fått den, visste han inte riktigt vad han skulle göra med den, han fortfor att ta stora munsbitar av den med en känsla av att hela tiden komma längre och längre bort. I somliga ögonblick önskade han sig hämnd, emedan han ej lyckats komma henne själsligt nära, och var färdig att begå alla slags dårskaper. Han hölls endast en smula i schack av sitt arbete. Ty han arbetade hårt, fast även i detta fall var det något som saknades. Han hade alla egenskaper för att lyckas utom den moraliska ryggrad, som håller dem samman och som ensam kunde ge honom hans — som han trodde — rättmätiga storhet. Det förvånade och förtretade honom ofta, då han fann att någon samtida hade högre ställning än han själv.

Medan han färdades genom gatorna i sin droska, grubblade han:

— Gjorde jag något som stötte henne i går kväll? — Varför väntade jag inte på henne i morse och tog reda på det värsta? — Och hans läppar drogos på sned — ty att möta det värsta var inte hans force. Hans tanke, vilken som vanligt sökte en syndabock, slog ned på Rosek. Liksom de flesta egoister, som voro svaga för kvinnor, hade han få vänner. Rosek var den varaktigaste. Men till och med för honom hade Fiorsen på en gång det förakt och den fruktan, som en naturligt obehärskad men storslagen person har för en man med mindre talang men starkare viljekraft. Han hade också för honom samma känsla som ett nyckfullt barn hyser för sin barnjungfru, blandat med det behov en konstnär och särskilt en utövande konstnär har av en kännare och beskyddare med välförsedda fickor.

— Den förbaskade Paul! — tänkte han. — Han måste veta — och han vet — att hans konjak rinner ned som vatten. Jag är säker på att han såg, att jag blev fånig! Han hade någon beräkning med det. Vart gick jag efteråt? Hur kom jag hem? — Och återigen: — »Gjorde jag Gyp illa? Om tjänarna sett det — det skulle vara det värsta. Det skulle skaka upp henne förfärligt!» Och han skrattade. Sedan fick han ett nytt anfall av fruktan. Han kände henne icke, han visste aldrig vad hon tänkte eller kände, han visste aldrig något om henne. Och han tänkte förargad: Det är inte rättvist! Jag gömmer mig icke för henne. Jag är öppen som naturen, jag låter henne se allt. Vad gjorde jag? Flickan såg så besynnerligt på mig i morse! Och plötsligt sade han till kusken: »Bury Street, St James,». Han kunde i alla fall ta reda på om Gyp hade varit hos sin far. Tanken på Winton berörde honom alltid pinsamt, och han ändrade mening flera gånger, innan droskan kom fram till den lilla gatan, men det gick så fort, att han icke hann ändra sina order till kusken. En lätt kallsvett bröt fram på hans panna, medan han väntade på att porten skulle öppnas.

— Är mrs Fiorsen här?

— Nej, sir.

— Har hon inte varit här på morgonen?

— Nej, sir.

Han ryckte på axlarna för att jaga bort tanken, att han borde ge någon förklaring på sin fråga och steg upp i droskan igen och sade till mannen att köra till Curzon Street. Om hon inte hade varit hos den där »faster Rosamund» heller, så var allt väl beställt. Det hade hon inte. Det fanns ingen annan hon kunde besöka. Och med en lättnadens suck började han känna sig hungrig, ty han hade inte ätit frukost. Han skulle fara till Rosek, låna pengar för att betala droskan och äta lunch där. Men Rosek var inte inne. Han måste fara hem för att få droskan betald. Kusken tycktes betrakta honom på ett besynnerligt sätt, liksom om han hyste tvivel om betalningen.

Då Fiorsen körde fram under pergolan, for han förbi en man som kom ut med ett långsmalt kuvert i handen och sneglade på honom.

Gyp, som satt vid sitt skrivbord, tycktes addera ihop talongerna i sin checkbok. Hon vände sig icke om, och Fiorsen stannade. Hur skulle hon ta emot honom?

— Finns det någon lunch? — sade han.

Hon sträckte ut handen och ringde. Han tyckte synd om sig själv. Han hade varit alldeles redo att ta henne i sina armar och säga: — Förlåt mig, lilla Gyp, jag är så ledsen!

Betty kom in vid ringningen.

— Var snäll och ta upp litet lunch åt mr Fiorsen.

Han hörde den feta kvinnan fnysa, då hon gick ut. Hon var en del av hans ostracism. Och med plötsligt raseri sade han:

— Vad vill du ha för en man — en bourgeois, som skulle dö, om han kom för sent till lunch?

Gyp vände sig om mot honom och höll fram checkboken.

— Jag bryr mig inte det minsta om måltiderna, men jag bryr mig om det här. Han läste på talongen:

— Skräddare Travers & Sanborn, betalat räkning: 54 pund, 7 shillings. Finns det många sådana, Gustav?

Fiorsen hade fått denna besynnerliga vita färg, som betydde att hans självaktning var djupt kränkt. Han sade häftigt :

— Nå, än sedan? En räkning! Betalade du den? Du behöver inte betala mina räkningar.

— Han sade, att om den inte betalades den här gången, skulle han stämma dig. — Hennes läppar skälvde. — Jag tycker det är rysligt att vara skyldig pengar. Det är ovärdigt. Finns det många till? Var snäll och säg det.

Det vill jag inte säga. Vad har du med det att göra?

— Det betyder en hel del för mig. Jag skall sköta det här hemmet och betala tjänarna och allting, och jag vill veta hur jag har det. Jag ämnar inte göra skulder. Det är vidrigt.

Hennes ansikte hade fått en hårdhet, som han icke kände till. Han märkte dunkelt, att hon var olika den Gyp, han känt för jämt ett dygn sedan — det sista tillfälle då han hade sett henne och talat med henne i full besittning av sina sinnen. Det nya i hennes uppror berörde honom på ett besynnerligt sätt, sårade hans inbilskhet, ingav honom en besynnerlig fruktan och uppeggade likväl hans sinnen. Han gick fram till henne och sade ödmjukt:

— Pengar! Strunt i pengar! — Med en viss förundran över den intensiva motviljan i hennes ansikte hörde han henne säga:

— Det är barnsligt att svära över pengar. Jag vill gärna ge ut alla mina inkomster, men jag vill inte ge ut mera, och jag vill inte be pappa om pengar.

Han kastade sig ned i en länstol.

— Hå hå! Vilken dygd!

— Nej, det är stolthet.

Han sade dystert:

— Jaså, du tror inte på mig. Du tror inte jag kan förtjäna så mycket jag behöver — mer än du har — någonsin? Du har aldrig trott på mig.

— Jag tror du förtjänar så mycket nu som du antagligen kommer att någonsin förtjäna.

— Jaså, du tror det! Jag vill inte ha pengar — dina pengar! Jag kan leva på ingenting, när som helst. Jag har gjort det — ofta.

— Sch!

Han såg sig om och fick syn på tjänstflickan i dörröppningen.

— Ursäkta, sir, kusken undrar, om han kan få betalt eller om ni behöver honom mera . Det är tolv shillings.

Fiorsen stirrade på henne ett ögonblick på ett sätt, vilket — som flickan brukade säga — kom en att känna sig som ett får.

— Nej. Betala honom.

Flickan kastade en blick på Gyp och svarade: »Ja, sir», och gick ut.

Fiorsen skrattade, han skrattade så att han höll sig i sidorna. Det var för komiskt ovanpå hans försäkring, alltför komiskt! Och han sade med en blick på henne:

— Det var utmärkt, eller hur, Gyp?

Men hans ansikte hade icke förlorat sitt allvar, och då han visste, att hon ännu lättare än han själv irriterades av det opassande, kände han åter samma styng av förskräckelse. Någonting var annorlunda. Ja, något var verkligen annorlunda.

(Forts.)

En kvinnlig konstdoktor.

"Viktor Flambeau".

EN AMERIKANSK KVINNLIG KONSTdoktor, miss G. R. Brigham, redaktör för konstavdelningen i "The Washington Times" och som konsthistoriker och kritiker känd under pseudonymen Viktor Flambeau, har nyligen gjort en resa genom flera europeiska länder för att inbjuda resp. länders konstnärer att deltaga i en internationell utställning av modern konst, som "The Washington Times" anordnar i Washington och senare även andra amerikanska städer. "Viktor Flambeau" har även besökt Stockholm i detta syfte — och även i avsikt att studera svensk konst, eftersom hon gärna vill ägna också den ett kapitel i sin översikt i bokform över europeisk konst.

"The Washington Times" är en av de största av de många Hearstska tidningarna.

Välluktande, bländande vit tvätt erhålles med **KRISTALLIN TVÄTTMEDEL**

från **OLJEFABRIKS A.-B. UNION - MALMÖ**

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV IDA HÖGSTEDT.

AMERIKANSKA MATRECEPT.
(Eftertryck förbjudes.)

"Leverkycklingar."

Omkr. 6 hekto kalvlever (i brist därpå oxlever), omkr. 3 hekto tunna skivor av lätt rökt skinka eller sidfläsk, peppar (helst paprika), några få blad salvia (i nödfall persilja). — 1½ msk. smör, buljong, eller vatten.

Skär av levern tunna skivor och beströ dem med helt litet paprika och salt samt ½ blad salvia (eller peppar och ½ tsk. grovhackad persilja). Lägg leverskivorna i sin tur på tunna, utbultade skink- eller baconskivor och rulla samman till små rullader. Bind om med fina snören och bryn dessa på alla sidor i smör och färdigstek dem sedan på sakta eld och under lock. Ös och späd vid behov med litet buljong eller vatten. Tag bort trådarne och servera rulladerna lagda i ring på ett runt fat med gröna ärter eller andra tillgängliga legymer i mitten.

Kalkon med fyllning av kastanjer.

Kalkonen plockas, urtages, svedes och ansas på vanligt sätt. Sedan den är väl tvättad och torkad gnides den in- och utvändigt med en ituskuren citron. — Omkr. 1 kg. kastanjer rostas lätt, skalas och få ligga i hett vatten till den inre hinnan kan avdragas. Kastanjerna få sedan koka i omkr. ½ lit. buljong, 2 msk. smör, litet salt och 1 tsk. socker. När de äro mjuka — de få ej falla sönder — frånsilas spadet. Kalkonen fylles med kastanjerna, hopsys och "uppsättes" så den får vacker form. — I en långpanna brynes 2 stora msk. smör, kalkonen ilägges med bröstet uppåt och insättes i ugnen att få vacker färg. Den spädes vid behov med kokande buljong (ej stark sådan!) och öses ofta under stekningen, vartill åtgår omkr. 2½—3 tim. För att skydda fågeln att bliva för brun, belägges bröstet med ett tjockt papper, bestruket med smör. — Såsen avredes på vanlig sätt. Kalkonen skäres så den bibehåller sin form och garneras runt omkring med långsamt stekta, knapriga skivor av bacon (rökt sidfläsk) eller av rökt skinka. Serveras med gelé eller kompott av tranbär (som i vårt land ersättas med lingon) samt flottyrkokt potatis och grönsallad.

Sallad Waldorf Astoria.

För denna i Amerika högt skattade sallad — den serveras där ofta som självständig rätt med smörgåsar på vitt eller mörkt bröd — tages lika delar av blekselleri, skivade, syrliga äpplen, skära, ljusa salladsblad och ljust kött av kokt eller stekt höns eller kalkon. Alltsammans lägges i en äkta mayonnaisesås, som förut uppvispats med hårt vispad grädde. Några halverade valnötskärnor iläggas sist. Salladen upplägges på glasskål och garneras med "fransade" selleristjälkar, salladsblad och valnötskärnor.

Fransad selleristjälk.

Blekselleri skäres tvärs över i stycken av 5—7 cm:s längd. Bitarna skäras eller klippas vid varje ända, så att de smala "klippen" nästan mötas på mitten. De läggas sedan i iskallt vatten och få ligga 2—3 timmar. När vattnet sedan frånsilas få de avrinna på duk och ligga nu med vackert uppåtböjda fransar.

Äppel-short-cake.

Denna lättvindiga kaka är i U. S. A. mycket populär och kan varieras i det oändliga genom att taga olika slag av bär eller frukter.

½ lit. vetemjöl (omkr. 300 gr.), 2 tsk. bakpulver, 1 stor msk. kallt smör, ¼ tsk. salt, 1 tsk. socker, omkr. 3 dcl. mjölk. — *Fyllning:* Nykokt mos av omkr. 1½ lit. äpplen, 1½ dcl. socker, 2 dcl. vatten. — *Garnering:* Vispad grädde.

Mjöl, bakpulver, salt och socker *siktas* samman. Det lägges sedan i en skål och med fingerspetsarne inarbetas däri det kalla smöret. När blandningen är som smulor, tillsättes så mycket mjölk att degen blir lagom att handtera med händerna. Den delas i två lika stora delar, som utkavlas till runda, omkr. 1 cm. tjocka kakor. Dessa läggas på varandra på plåt, men dock ej förrän den ena blivit bestruken med kallt smör. Gräddas genast i god ugnsvärme gulbrun. — Kakan delas medan den ännu är varm i två delar, vilket går lätt, när smör förut finnes emellan, och hoplägges med ej för tjockt äpplemos. Överst bredes äpplemos, och kakan garneras till sist med stora klickar av vispad grädde. *Anm.* Om så önskas, utbakas degen i 3 bottnar varav 2 komma på varann med smör emellan. Det blir då en kaka med 3 bottnar med 2 lager äpplemos. I så fall bredes över den sista botten blott ett tunnt lager mos, varefter kakan till sin helhet täckes med gräddskum och garneras med rött gelé eller sylt.

Welsh Rarebit. (Ost- och äggstuvning på bröd.)

3 hekto mild ost — t. ex. god hushållsost — 1 tsk. Worcestershire-sauce, 5 msk. grädde, 4 ägg, ½ tsk. salt, ¼ tsk. paprika.

Äggulorna och grädden vispas lätt med Worcestershire-sauce, salt och paprika. Den i fina och korta strimlor skurna osten ilägges. Blandningen hälles i en smord kastrull, som sättes över elden, och vispas hela tiden tills massan är jämn och av en krämaktig konsistens, då den genast hälles på rostade, smörbestrukna brödskivor. Anrättningen serveras genast vid frukost- eller lunchbordet.

"Varm smörgås". (Creamed toast.)

6 skivor vitt bröd, 1 msk. smör. — *Stuvning:* 1 rågad msk. smör, 3 msk. mjöl, gräddmjölk, omkr. 3 dcl. tärningar av ljust kött, kalv, höns kanin e. d.), 1—2 tärningar av salt, kokt kött eller skinka, salt, vitpeppar, socker, ½ tsk. köttextrakt.

Brödskivorna stekas gulbruna i smör och läggas på varmt fat. — Smör och mjöl fräsas, gräddmjölk påspädes till en simmig sås som får koka tills den är jämn. Köttärningarna iläggas och stuvningen avsmakas med köttextrakt och kryddor, varefter den slås över och omkring brödskivorna. Serveras genast till frukost- eller lunchrätt.

(Forts.).

Mock Bisque soup (tomatsoppa).

En av de vanligaste amerikanska sopporna är följande, som antingen beredes av färska eller konserverade tomater, eller också av en burk "canned tomata soup" som utdrygas med mjölk.

1 lit. söt mjölk, ½ lagerbärsblad, ¼ tsk. bicorbonat, ½ lit. passerade färska eller konserverade tomater, 1 msk. smör, 3 msk. mjöl, 1 tsk. socker, 1 *litet* blad muskotblomma, salt.

Den passerade tomatmassan får svagt puttra med lagerbärsbladet och muskotblomman. Smör och mjöl fräsas och spädes småningom med den uppkokta mjölken. Tomatpurén silas i den värmda soppskålen och blandas med bicarbonaten och sockret varefter raskt den heta avredda mjölken ihälles. Soppan serveras genast med stekta brödstrimlor.

Obs.! Mjölken och tomaterna få ej koka tillsammans, enär soppan då skulle skära sig.

Boston Beans. (En amerikansk nationalrätt.)

1 lit. vita bönor, ½ kg. rimsaltat fläsk, 2 msk. sirap, vatten.

Bönorna få ligga i vatten över natten. På morgonen läggas de i en kastrull med kokande vatten och få koka tills skalet lätt spricker men endast "om man blåser på dem", ty de få inte alls vara mjuka. — Svålen på fläskstycket skåras lätt och lägges till bönorna, varefter kokningen fortsättes till skalen spricka. Spadet frånsilas, och bönorna läggas genast in en större eldfast form eller dito kastrull. I miten lägges fläsket, men så djupt ned att endast den skårade svålen blir synlig. Sirapen blandas i ½ lit. av spadet, 1 tsk. salt tillsättes, och blandningen slås över bönorna, och bör det stå jämt med dessa. Ett lock pålägges och formen införes i ej för varm ugn där den får stå 3- till 8 (!) tim. När spadet kokar in, tillsättes mera sådant. Anrättningen serveras i formen, och bör varje böna ligga hel och ej klibba samman med sin granne, samt vara brun och av fyllig smak till följe av det inkokta spadet.

I. H—DT.

IDUNS KÖKSALMANACK 8—15 OKT.

SÖNDAG. *Frukost:* Lamkotletter med stekt eller kokt potatis; smör, bröd, rädisor, ost, kaffe eller te, wienerkrans. — *Middag:* Delikatessill à la Martha (sillen skuren i stora bitar, serverad med brynt lök i smält smör); potatis; höns med ris, potatis; äppleknyten med vispad grädde.

MÅNDAG. *Frukost:* Majas potatisplättar, äpplemos; smör, bröd, kaffe eller te, skorpor. — *Middag:* Pepparrotsgädda med skirat smör, potatis; enkel fruktkaka.

TISDAG. *Frukost:* Stekt sill med lök, potatis; smör, bröd, skivade tomater, kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Höns och rispudding (rester sedan söndagen), fruktsoppa.

ONSDAG. *Frukost:* "Smålandsdoppa", nykokt potatis; smör, bröd, rädisor; kaffe eller te, skorpor. — *Middag:* Köttfärs, stekt i ugn med helstekta purjolökar, potatis och blomkål; äpple- och päronkompott.

TORSDAG. *Frukost:* Sillåda, kokt potatis; smör, bröd, ost; kaffe eller te. — *Middag:* Oxsvanssoppa; äpplepannkaka.

FREDAG. *Frukost:* Bräckt skinka, stuvad blomkål, och potatis; smör, bröd, kaffe. — *Middag:* Stekta rödspottor, potatis; uppstjälpt mannagrynspudding med plommonsås.

LÖRDAG. *Frukost:* Risotti, smör, bröd, rädisor, ost; kaffe eller te; skorpor. — *Middag:* Färserat kålhuvud; potatis; stekta äpplen med vispad grädde.

RECEPT.
(Eftertryck förbjudes.)

Äppleknyten (för 6—8 pers.). *Enkel smördeg:* 200 gr. smör (eller hälften smör, hälften *mjukt* kokosflott), 300 gr. mjöl, 1 äggula, 4 msk. socker. — 8—10 lösa, jämnstora äpplen, omkr. 50 gr. socker, 15—20 sötmandlar. Smöret och flottet (tages detta senare, får endast växtflott användas) sönderhackas medelst en kniv i mjölet, sockret jämte äggulan tillsättas, och alltsammans arbetas på bakbordet till en smidig deg som får vila 1—2 tim. — Äpplena skalas och kärnhusen uttagas med pip, varefter hålen fyllas med 2 tsk. socker blandat med litet finhackad sötmandel. De ställas i en smörsmord eldfast form eller stekpanna, och införas i ugn att där steka *nätt och jämt* halvmjuka, varefter de få kallna i stekkärlet. — Mördegen utkavlas till ½ cm:s tjocklek och utsporras med kniv till lagom stora fyrkanter. På varje fyrkant lägges ett äpple, degens hörn vikas över äpplet och hopnypas väl. Knytena penslas med lätt uppvispad äggvita (eller vatten), beströs med socker, ställas på kall plåt och gräddas i varm ugn. Serveras med eller utan vispad grädde.

Majas potatisplättar (för 6 pers.). Drygt 1 lit. råskalad potatis, 5—6 dcl. vetemjöl, omkr. ½ lit. mjölk, 1½ tsk. salt, 1½ tsk socker; *gott* flott, 5—6 msk. finskurna tärningar av rimmat eller rökt fläsk.

Mjölken och mjölet röras till en klimpfri redning, som får svälla under 1—2 tim. Den råskalade potatisen rives och lägges jämte en del av den uppkomna vätskan till mjölkredningen, och salt tillsättes. Fläsktärningarne brynas lätt och upptagas. I en pannkakslagg brynes flottet, och ett par matskedsblad av smeten läggas på tre ställen invid kanten av pannan. Några få skinktärningar strös genast på varje plätt, så de fastna i smeten. När plättarne äro bruna på undersidan, vändas de och få färdigsteka på den andra sidan. Serveras *varma* med enkelt lingonsylt.

"Smålandsdoppa" (för 6 pers.). — ¼ kg. rimmat fläsk, 2 medelstora rödlökar, 1 tsk. socker, 4—5 msk. vetemjöl, 2 dcl. vatten, 3—4 dcl. mjölk, salt, vitpeppar.

Fläsket skrapas lätt på alla sidor och skäres i tärningar som brynas tillsammans med de finhackade rödlökarne. När alltsammans är brynt påströs sockret och omröres väl, varefter genast mjölet iblandas. Den kalla vätskan påspädes småningom under ständig omvispning. "Doppan" får sakta koka en kort stund, och bör färdig vara i konsistens av en ganska tjock ljusbrun sås. Den avsmakas med salt och vitpeppar, slås upp i en större såsskål och serveras *het* med nykokt, förut väl tvättad, oskalad potatis.

Enkel äpplepannkaka (för 6 pers.). — 1 lit. lösa äpplen, ½ dcl. socker. — *Smet:* 50 gr. smör, 150 gr. (2 medelstora kaffekoppar) vetemjöl, ½ lit. mjölk, 1 msk. socker, ½ rivet citronskal, 3 ägg.

Äpplena skalas och skäras i tunna skivor, som läggas varvvis med sockret i en skål och få stå omkr. 1 tim. — Smöret och mjölet fräsas, och mjölken (som helst förut bör vara uppkokt och något avsvalnad), påspädes småningom under visp-

(Forts. sid. 994.)

TÅRTOR OCH KAKOR bli bäst med "RUMFORD" nutidens förnämsta bakpulver. Giv akt på namnet samt den vita o. röda etiketten.

AKTUELLT

Lars Hanson i "Erasmus Montanus" på Dramatiska Teatern. (Foto Almberg & Preinitz.)

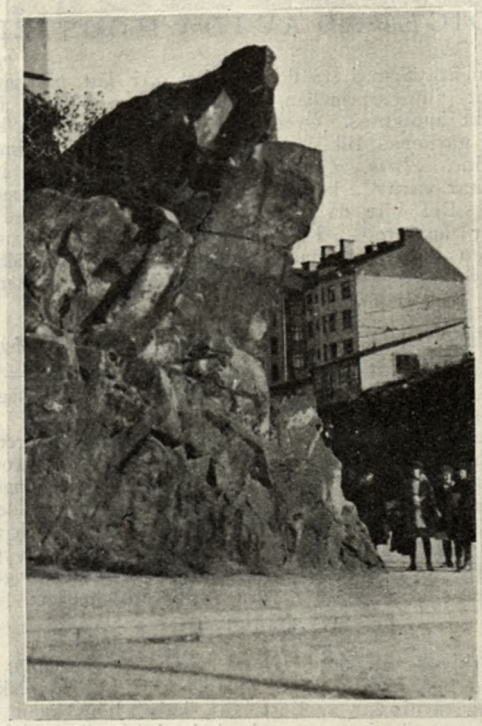

Med anledning av det hemska bergraset på Söder har man litet varstädes i Stockholm börjat undersöka farliga platser. Här har vår fotograf tagit några synbarligen riskabla klippväggar. T. v. hörnet av Horns- och Ansgariegatorna, t. h. Alströmergatan.

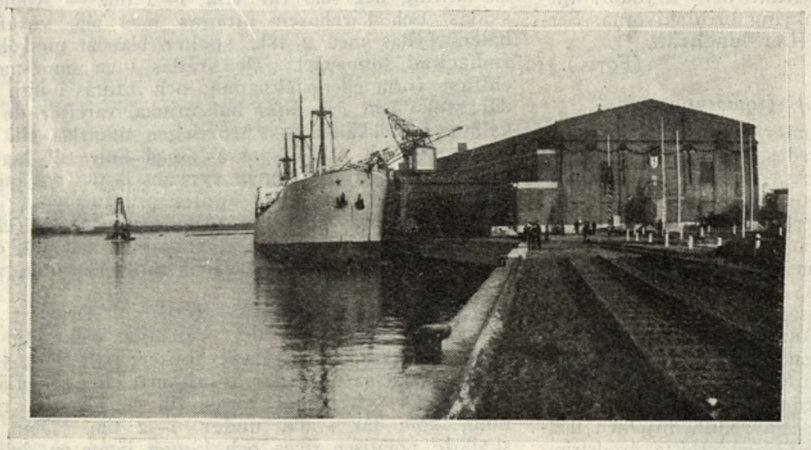

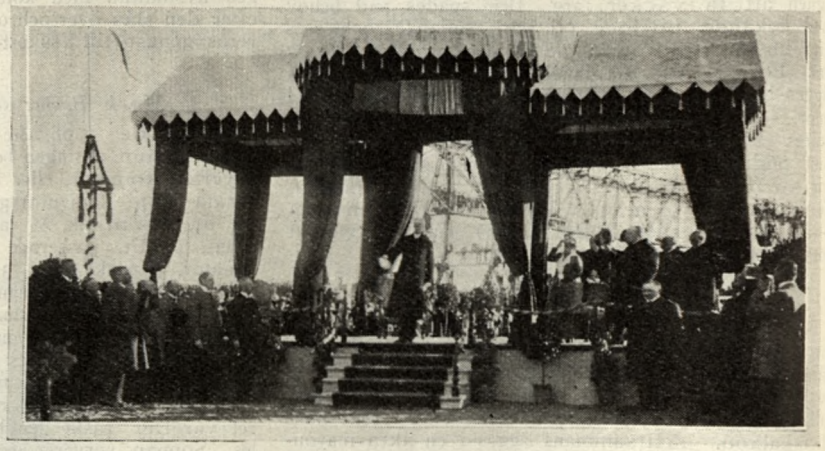

Från invigningen av Malmö frihamn. T. v. frihamnen med dess första ångare, "Svecia", t. h. konungen inviger hamnen.

Göta kanals 100-årsminne. T. v. ång. Baltsar v. Platen, med vilken konungen företog kanalfärden. T. h. Mariestad: 1) Konungen. 2) prinsessan Ingeborg. 3) prinsessan Märta. 4) frih. Klingspor. 5) statsrådet Örne. 6) landshövding Ekman. 7) landshövdingskan Ekman.

Åkta Spets- & Sidendépôt
LINNÉGATAN 38
Tel. 77436 2 tr. HISS Norr 19700
Fr. o. m. 1 okt. 1922 ny adr. Stureg. 6, 2 tr., hiss.

Material till Handarbeten:
LINNE, BATIST, SPETSAR, MOTIV, GARN, MODELLER.
Uppritningar utföras omsorgsfullt.

INFÖR SAMMETENS SÄSONG

Stor hatt med klädsamt mjuka linjer. Kullen är av svart matelassé och brättet av mandelgrön georgette. Garnerad med en knippa frukter i färger. Från S. & J. Szarkowskys ateljé.

Sammetshatt i mullvadsfärg, endast monterad med okrusade strutsfjädrar i ljusgrått och tegelrött. Modell från Beda Tapper.

En vacker modell i svart panne, uppslagen framtill och med en nål i matt silver som enda garnering. Beda Tappers ateljé.

MODET, SOM FÖR NÅGRA ÅR SEDAN under intryck av kriget, var militäriskt rakt och litet kargt och stramt i linjerna, sätter i år mjukheten främst på sitt program. Klänningarna med den runda ringningen och de fladdrande draperierna föra osökt tanken tillbaka på grekisk kvinnodräkt, väl den skönaste, som någonsin skapats. Mjuka linjer, mjuka stoffer. Liksom det mjukaste av alla material, sammeten, i år med förkärlek väljes till stora toaletter och aftonklänningar, syr man också gärna hattarna i samma stoff. Man ser små turbaner, helt vridna i sammet med två spetsiga vingar snett fram, en uppåt, en nedåt, alla möjliga variationer av den evigt lika unga tricornen, som dock gärna fordrar en klassisk eller åtminstone regelbunden profil av sin ägarinna, stora capeliner, över vars enorma brätten vajar en kaskad av paradis, glycerinerade strutsfjädrar, ägretter eller en knippa grönskimrande tuppfjädrar, alltefter råd och lägenhet. På de stora restauranghattarna är brättet framtill ofta uppslaget, den form man minst ser är klockhatten. Sammeten användes i sitt naturliga skick eller matelassé, den garneras i regel litet, med en blomma eller nål av mattglänsande metall, en rosett av vaxade band, ett hermelinsdjur eller något annat pälsverk, ett guldflor, en stor guldtofs på ena sidan, eller mycket ofta bara med några skickligt arrangerade rosetter eller vridna veck av tyget. I fråga om färger finner man en myckenhet svart, men också mycket livliga kulörer: ljusgrått, reseda eller det ljusare mandelgröna, kopparrött och alla nyanser av brunt, modefärgen. Till de små turbanerna begagnas i stor utsträckning silver- eller guldtyg, ett slags "metalliserat" siden och duvetine. Några modeller från ett par välkända stockholmska modeateljéer, Beda Tapper och Szarkowsky, ge en god föreställning om hatten för i år. Bilder säga mer än beskrivningar, ty om det är sant, att en skön kvinna ej kan skildras med ord, vore de än så vältaliga, så gäller väl detta i nästan ännu högre grad om den skönas hatt.

MIDINETTE.

Stor elegant hatt i svart panne med matelassé undertill, kantad med apskinn. Modell från Szarkowsky.

KRING DET SOVANDE SLOTTET

"Det sovande slottet" i Putbus.

Traktens största sevärdhet, Slottsparken, som efter denna bild att döma påminner om Kungsparken i Malmö.

DET FÖR MIG FÖRUT OBEKANTA namnet på den lilla Rügenorten Putbus väckte — kanske på grund av associationer med ordet Lilleput — genast föreställningar om något miniatyrlikt, putslustigt. Putbus, där jag i sommar kom att tillbringa några mycket angenäma dar, är också ett samhälle i minsta format, men det äger en historisk patina och fördrömd idyllstämning, som utöva en alldeles särskild tjusning. Empire och biedermeierstil kunna här sägas ha stämt möte och ingått en för ett duodesfurstendöme passande förening.

Man kan inte tänka sig en större kontrast till det närbelägna Binz med dess färgrika vimmel av badgäster, som om förmiddagarna exponera sig i det till mer eller mindre diskret flirt inbjudande »familjebadet» och om kvällarna flanera på den i båglampsljus badande, av de många förlustelseställenas musik genljudande strandpromenaden. I den ljuvligt skogsskyddade, långsträckta bukten vilar eller skummar havet i underbara färgskiftningar — inomhus trippa och snava shimmyparen till nervhetsande jazzbandsmusik.

Dubbelt lugnt och vilsamt verkar därefter Putbus, som nog är ett omtyckt mål för både tyskars och utlänningars utflyk-

(Forts. sid. 993.)

Ett värdefullt bruk är att dagligen intaga en av Spieckers **Sanokapslar.** Återupprätta på kort tid nervsystemet, undanröja trötthet, missmod och sömnlöshet, alstra energi, levnadsmod och spänstighet! Finnes å alla apotek och i kemikalieaffärer i askar à kr. 2.25 och 4.25.

POSTE RESTANTE. AV GERTRUD LILJA

MONSIEUR!

— »Berätta mig om en av edra dagar», ber ni. Ack, Monsieur, om mina dagar är så litet att berätta... De äro alla så händelselösa, ingen är värd att skildra. Endast för mig själv skifta de, äro brokiga som en bilderbok, som väcker alla mina minnen och speglar hela mitt liv. Ty jag har varit ute i världen och vänt hem igen.

Skall jag tala om trädgården? Berätta om lindarna, hur deras skuggor falla långa och tunga, när man är bedrövad, släppa igenom tusen solstrålar, när man är lycklig — — Eller att liljorna stå skenheligt vita och kyliga om natten men i själva verket ha en het andedräkt, som gör en osäker — — Om hösten, när dalior och astrar äro lite frostbitna och ett och annat kvarglömt och förväxt blomkålshuvud sticker upp sina lustigt spretande fingrar och ärtorna ligga som gulnade och sönderrivna slöjor långs marken, är trädgården som ett övergivet rum, som ännu bär spår efter festglädjen: luften skälver ännu av rösterna och skratten, sanden gömmer på spåren av tunga och lätta, lugna och brådskande fötter — ingenting är så vemodigt som en trädgård om hösten.

I kväll har jag stått under de knotiga aplarna i den och tittat på stjärnorna. Jag stod där, tills jag blev så liten, att jag tyckte det gjorde detsamma, om jag var en gudsförnekare eller ett helgon. Kan världarnas herre — om han finns! — ha annat än ett leende för oss människor? Antingen vi tillbedja honom eller höja en knuten näve mot honom, äro vi honom kära och lustiga?

Och dock, Monsieur, upphörde ej universum praktiskt taget att vara till, om vi ej uppfattade det? Så, som allt, som ej förnimmes, upphör att vara till: ljuset för den blinde, ljudet för den döve... Och är inte människan sitt eget universum! Smärtan och lyckan ryms inom hennes lilla jags gränser, och smärtan ökas ej med ett uns för att tusen lider den, och lyckan minskas ej med ett uns för, att tusen njuter den — hon skrattar s i t t skratt och gråter s i n gråt, och varken hatet eller kärleken upplever isoleringen — annat än i hennes inbillning. Monsieur, min vän, är det inte rätt hemskt att leva?

Och jag tog min blick från stjärnorna och såg mig omkring i trädgården. Människor ha väl älskat och kysst varandra under lindarna och förstått livets mening. Och efter en liten tid har bara den ene stått där — och vetat mindre om livets mening än någonsin — — Och lindarna skola i osviklig sympati förtäta sina skuggor eller släppa igenom solen för ännu många människor och låtsa sig begripa både när de vilja leva och inte längre vilja det...

Jag går gamla vägar. Och det jag älskar mest av det förgångna, är dess avlägsnaste och lättaste fläkt — en ton, vinden förde med sig, omöjlig att hänföra till sin melodi, en doft, för flyktig och svag att bestämma blomman den kom ifrån...

Ser jag ut över fälten, tänker jag på den, som sådde och plöjde den på den tid lindarna voro unga. Jag är glad över att vara släkt med mina förfäder, men de, skulle de vara glada över att vara släkt med mig? Äro inte mina lemmar för klena och mitt tal för tillkrånglat för dem? Visserligen planterar jag och krattar och är då iklädd trätofflor, men det är ändå inte gott att veta — — jag är inte säker på att trätofflorna äro av det rätta slaget, kanske farfars farfar skulle se ogillande på dem. I alla fall skulle jag vilja stå öga mot öga med farfars farfar. »Kära farfars farfar», — skulle jag säga — »tack för ditt adelsbrev! Många förmåner har det kostat mig, det var så olikt vanliga adelsbrev, men något annat har jag ändå aldrig önskat mig — om jag också önskat att du aldrig gett mig något.» Ser ni, monsieur, enligt familjesägnen gick min farfars farfar en gång till en marknad för att sälja en ko. »Är det en bra ko?» frågade hugade köpare. »Då hade den ej kommit hit!» svarade farfars farfar. Den sägnen kallas i min släkt adelsbrevet. Själv kallar jag den i desperata ögonblick ärvtlig belastning — om det är en dygd eller ett lyte att inte kunna ljuga, vet jag ej, hur som helst, de som falla offer för egenskaper, skola åka i tredje klass genom tillvaron. Men ändå — när jag ser ut över fälten, blir mitt sinne ödmjukt och varmt, och jag tänker, att fast mina händer äro för obetydliga att vara i hans smak och mina trätofflor en smula löjliga till formatet, skall farfars farfar ändå erkänna mig, kanhända.

Monsieur — varför berättar jag er allt detta! Förstår ni ett ord av alltsammans, ni, som kallar Paris för hemma — —

Nu vill jag tacka för ert brev, svara på det, som man svarar på en suck eller ett småleende... Det var en hälsning från paradiset, medan Eva, er lilla söta Vinette, låg sovande.

Ni kom emot mig som ett barn med en såpbubbla? Vad gör man, när ett barn kommer emot en med en såpbubbla? Man aktar sig för, att blåsa sönder den, man småler och säger: kära barn, visst är det vackert!

— »Jag vet inte, varför jag berättar er allt detta — kanske för att jag tycker ni har trång syn på kärleken, sådan min egen var, för inte så länge sedan» — skriver ni.

Är evigheten trång? Det är evigheten, jag begär i kärleken. Min bondmoral är visst för tungfotad för det tillfälligas ekvilibristik.

Förresten — var det inte evigheten ni själv begärde då, »för inte så länge sedan»? Och straffades, som jag, med hemlöshet. Jag undrar, om det inte var därför ni och jag så fort blevo vänner — som två, utkastade från samma festsal.

Världen — — En gång stod en man och en kvinna under den stora linden vid landsvägen, medan ett lätt sommarregn föll. När regnet upphört, gick mannen hem efter kvinnans galoscher. Men när han återkommit med dem, och de skulle gå vidare, yrkade han bestämt på att de skulle vända och gå hem. Vilket de gjorde. Han hade upptäckt ett mikroskopiskt hål i hennes ena galosch, och vägen var ännu en smula fuktig efter det ljumma sommarregnet...

Vill kvinnan nu gå barfotad i snödrivor, så var så god! Mannen skall aldrig mer offra en tanke på hennes liv eller död. Det är kärleken. Men när kvinnan blir mycket trött och lägger sig ned till den långa vilan, skall hon kanske drömma om en blommande lind och ett sommarregn, och somna med ett leende — — Det är kärleken.

Om ni velat evigheten med den lilla Vinette, skulle jag — ja, jag skulle kanske ha avundats Vinette. Men i själva porten till paradiset vänder ni er om och säger till mig, liksom över axeln på Vinette: »detta har ingenting med äktenskap och evighet att göra!»

Monsieur! Jag kunde blåsa sönder er såpbubbla, om jag ville — — Jag kunde säga, att det är endast omedvetenheten, som gör leken med såpbubblor vacker och graciös.

Men jag är visst jenseits von Gut und Böse, jag säger: lek, gläd er åt de granna färgerna! Glöm droppen med den beska lutsmaken, de brista samman i, och glöm hemlösheten — evigheten — — Ingen mor kan förlåta er mera än jag — — Innanför portarna till ert paradis såg jag en skymt av e n s a m h e t e n.

C e c i l i a.

Monsieur!

I dag, tvåårsdagen av vår brevväxling, vill jag, som svar på ett visst brev från en viss monsieur, för samme monsieur berätta en saga. Sagan heter Trollguld.

Det var en gång en kvinna, som fick ett stycke guld av en man. Hon höll prövande upp det mot solen: det blänkte och blixtrade, förvisso var det äkta. Liksom på lek gömde hon det ibland i långa tider — när hon bävande höll upp det mot solen, rädd att det kunde förlorat sin glans, blänkte och blixtrade det som förut. Då blev hennes hjärta högtidligt av lycka inför det oförgängliga. Så föll det henne in, att det ej var rätt att endast leka med det och fröjdas åt det, hon borde smida det till sköna och nyttiga föremål för livets bruk. Hon lade det i smältdegeln — då blev det till vissna löv — —

Men över löven låg som en svag förgyllning, och kvinnan tog dem i sina händer och bar dem till mannen, som givit henne guldet. Mannen blev ingalunda förundrad, när han fick se de vissna löven, för honom föll det sig riktigt och naturligt, att guldet skulle förvandlas till vissna löv, när kvinnan, han givit det, ej längre var ung.

Då försvann även den svaga förgyllningen från löven, och kvinnan lät dem falla på marken, och när hon gick därifrån, kom hon att trampa på dem. Och mannen som givit henne guldet, fann henne tarvlig och otacksam. Men kvinnan gick ut i världen fylld av en hård glädje över att hon nu kunde skilja äkta guld från trollguld, hon ville söka det äkta guldet.

På sin vandring träffade hon på en man, som sörjande satt lutad över några vissna löv — — kvinnan log. Hon tog honom vid handen, och tillsammans fortsatte de att söka efter det äkta guldet.

Men äkta guld är sällsynt. De gingo länge förgäves sökande. De blevo allt tröttare, allt hopplösare, deras fötter värkte deras ögon tårades — de började undra, om de skulle låta sig nöja utan guld, men deras hjärtan bävade för tomheten, och de visste, att de måste söka, tills de stupade.

Möbler * Möbeltyger * Mattor
Gardiner * Bomullstyger allt handgjort, varaktigt och vackert.
Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

PLYSCHKAPPA BLIR ELEGANT EFTER UPPÅNGNING HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB GÖTEBORG

LIVETS ÖGON. BO BERGMANS NYA DIKTSAMLING

GENOM KÖREN AV SJUNGANDE STÄMmor i nysvensk lyrik klingar en och annan röst med sin alldeles särskilda ton. Den kan vara mörk eller ljus, fyllig eller spröd, men den skiljer sig från de övriga genom vissa särdrag och tappas icke bort i tonbruset. Bo Bergman tillhör dessa sångare med egen klangbotten i bröstet; dessutom är han mera än de flesta av våra skalder en tidens lyriker, ty med all sin subjektivitet håller han blicken öppen och känslan levande för den tragik som ligger i det närvarandes blodiga och rättslösa kaos.

"Livets ögon" heter hans senaste, nyligen utkomna diktsamling, den fjärde i ordningen, och den titeln tyckes ej vara gripen på måfå.

Skalden ser blickarna i tidens ansikte riktade på sig med allt vad de spegla av gåtor och hemskhet, men ock av "vårens första ljusa ängsliga behag".

Han vet att livet hellre tar än ger och att svek är lön för ärligt uppsåt. Men inga oförrätter pressa honom till klagan. I stroferna "Till en vän" uttalar han följande stolta maning:

Och när så ditt ödes
stjärnstund sist är slagen,
frukta ej de dödes
värld som vinkar kall.
Själv en Cæsar födes
för att bli bedragen.
svep dig med din låga
i föraktets toga,
blunda, tig och fall.

En tidsdikt av icke små mått är "Nattgästen", vari skalden i en syn får besök av underjordens furste, som även han blivit satt ur spelet genom "det heliga kollektiva" som "är tidens stora gud". Bergmans ironi, skolad hos mästare som Heine och Voltaire, ger i detta ypperliga poem vassa hugg åt en hel del av de lyten som hålla på att fördärva släktet. Med ett förbittringens patos stiger diktarens stämma i natten, då hans gäst, symbolen för förnuft, frihet och kraft, "förtappad och bruten" försvinner i mörkret:

O värld, är det så du behandlar
det härliga trotsets män!
Till människovrak förvandlar
du gudar, jag rasar än,
när jag tänker på allt det stora
som tvungits att döden dö
eller tigga nåd och förlora
sitt jag under tidens spö.

"Hemkomsten" bygger på ett motiv från det slutade världskriget — den stackars Joel, en av skyttegravarnas hundratusende martyrer blir vansinnig, då han äntligen återser sin hembygd, efter vilken han längtat så brännande under dessa fasans år att han nu, då han trampar dess mark, ej kan fatta undret.

Den blanka morgonen fann
i en backe en halvdöd man,
som skrattade fånigt och bara
tuggade jord. Det var han.
Det var Joel och fosterjorden
som äntligt hittat varann.

Hur mästerligt har ej krigets hela meningslösa elände uttryckts i dessa korta rader.

Det centrallyriska är som alltid hos Bergman företrätt med grupper av utsökta dikter, skimrande som opalen, vemodets och sorgens ädelsten.

Där är bland andra "Höstskymning" med "kvällens stora sorgespel i skyn", där är den fina stämningen "Vid ett barns bädd" eller "Var blev det av?" med sitt skälvande förgängelseackord. Men där finns också solbegjutna, livsbejakande strofer som "Pan", ett djupskuret mustigt träsnitt som "Gammalsvenskt" och graciösa pasteller som "Flickan under nymånen". Den ljusdränkta landskapsbilden "Visingsömotiv" är idel musik och blomdoft.

Hur systerligt mjuk Bergmans vers för övrigt smyger sig intill musiken! Dikten "Beethoven" till exempel. Den är ej blott en inspirerad hyllning till mästaren. Den är strömmande, strålande musik i sig själv. Hör blott anslaget.

Stig till stjärnorna, ädla musik,
för skön för jorden,
för stor för orden,
för övermänsklig, för gudalik.

Och slutet:

Stig till skyarna. Sjunk i gruset,
Bada all världen ren.
Fyll vårt bröst med bruset
från den höga empyrén,
Närma oss alla
till varandra,

(Forts. sid. 991.)

En kväll i solnedgången kommo de till en sjö. De stannade och sågo med tårblinda ögon in i solen — de mindes, hur ofta deras trollguld blixtrat mot dem — deras händer sökte varandra, i hjälplös sorg sågo de in i varandras ögon... Då, bakom tårarna, djupt i varandras ögon, sågo de, det de sökte — —

Men ett moln drog över solen. De slöto sina ögon, rädda, att det de sett varit en reflex från solen, en dröm, en inbillning...

Men ångesten tvang deras blickar att åter söka varandra — och fast molnet stod kvar över solen, låg glansen kvar i deras ögon.

Då sänkte kvinnan bävande sitt huvud. Men mannen lyfte henne högt på sina armar — —

Molnet drog bort från solen, och solen höljde de båda människorna, mannen och kvinnan, i purpur och guld!

Vid en annan sjö satt en man och en kvinna och lekte med trollguld. Plötsligt stod ett moln över solen, och trollguldet blev borta i mörkret. Famlande reste de sig och grepo efter ett sken på vattenytan — allt längre följde de skenet, som ständigt vek undan, allt ivrigare grepo de efter det — tills vattnet slog dem över deras huvuden... Trollguldet, en ensam blå låga, dansade på det svarta vattnet.

— Jag erkänner, att detta sista, om dessa olyckliga stackars människor, har jag berättat utan glädje, jag hade gärna unnat dem lite lycka, dem också. Men om inte det onda och trolösa fått sitt förfärliga straff hade det ju varit en dålig saga, inte sant? Ingen saga alls, utan vanlig simpel verklighet.

Käre monsieur — behagade dig min saga? Du var trött på leken med såpbubblor, du ville sitta stilla hos mig och höra mig berätta sagor om evigheten — —

Cecilia.

Svenska möbler i svensk-amerikanska hem.

Fru Maja Alvin till U. S. A. i den svenska möbelkonstens intresse.

Maja Alvin.

FRU MAJA ALVIN, VERKSTÄLlande direktör i aktiebolagen Arkitektkontoret och Nya Träarmatur, ämnar i dagarna, efter vad Idun erfarit, företaga en studieresa till Amerika i mycket intressanta syften.

Det kan ju tyckas egendomligt, säger fru Alvin till en medarbetare i Idun, som bett henne berätta om resan och dess syften, att jag just nu när tiderna börja ljusna, ger mig ut på en så pass tidsödande resa. Det förhåller sig emellertid så, att den både i Sverige och Amerika mycket kände direktör Charles S. Peterson i Chicago — den ledande svensk-amerikanen — och hans fru ha med utomordentlig älskvärdhet inbjudit mig. Hans förslag var det, att jag på en studie- och turistresa skulle fara över och undersöka möjligheterna att till Amerika — särskilt då det svenskfödda Amerika — införa svenska möbler. Och jag får säga, att det skall bli av det allra största intresse för mig att iakttaga, hur svenskarna där ute i landet med de tusen möjligheterna omsatt och förräntat det pund, de medfört hemifrån såsom sin svenskhets arv, sin kärlek till den egna torvan, sin duglighet och arbetssamhet.

— Jag vill inte spå i vädret, fortsätter fru Alvin, och jag vill därför inte nu tala för mycket om vad allt jag väntar mig av resan. Jag vill bara säga det, att jag reser med det fasta beslutet att hålla ögon och öron och hjärta vidöppna för allt jag möter i det stora sagolandet. Och är det inte nog?

— Men ämnar ni då inte också försöka att själv lära ut och inte bara mottaga lärdomar? fråga vi.

— Det är något som får ge sig av sig själv, svarar fru Alvin. Direktör Peterson inbjöd mig ju därför att vad han såg av min verksamhet på Arkitektkontoret o. s. v. och dess resultat väckte hans intresse. Också medför jag ett rikt material av fotografier av vackra möbler, ritningar samt olika träprover med intressanta ytbehandlingar.

Idun önskar fru Maja Alvin en lycklig färd och är viss om att utbytet av denna resa skall bli givande för svenskarna både på denna och andra sidan oceanen. Fru Alvin är en affärskvinna med stora mått, som man ej möter så många av, men också en kvinna med idealitet, som vill låta arbetet på sitt speciella område tjäna stora syften till människors gagn och lycka.

T.

Pröva Tuppens Zephyr och Ni köper ingen annan.

MÖBLER Vackra modeller. Bästa utförande.
CARLSSON & REICKE, Möbleringsaffär
Etabl. 1891 Sibyllegatan 19 - Stockholm. Etabl. 1891

GOODWIN UTSTÄLLER ANGLOSACHSISKA PORTRÄTT I STOCKHOLM

Fru Torsten Johnson, f. Wrangel Svenska legationen, Rom.

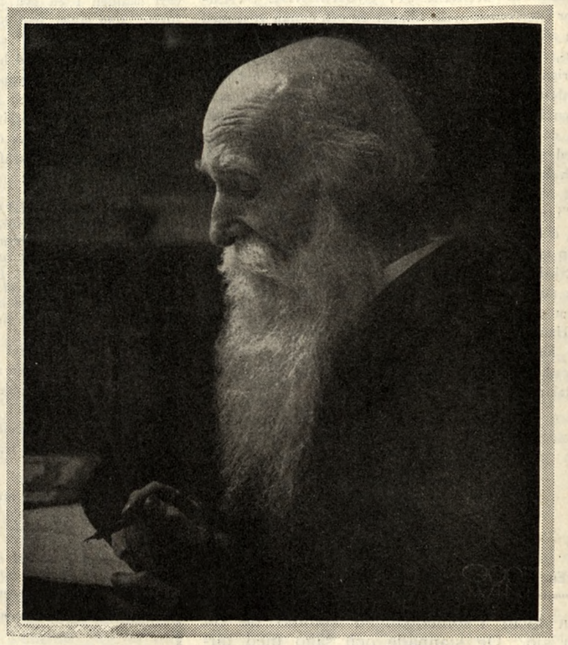

Lexicografen Sir James Murray, Oxford.

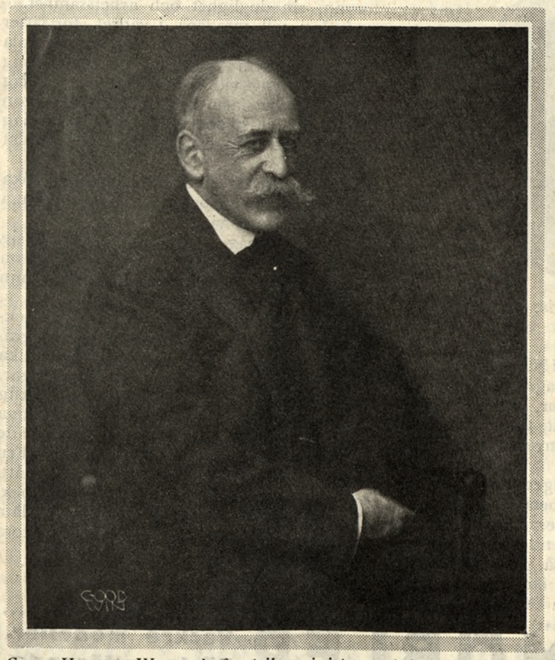

Greve Herman Wrangel, f. utrikesminister, minister i London.

»Vått hår».

Lady Colville Barclay (engelske ministerns i Stockholm fru).

Mrs. Elton, Oxford.

Sommarbild från havsbandet.

(Forts. fr. sid. 985.)

dell äro, ju mindre uppgiften är på förhand tillrättalagd för mig desto kärare blir uppgiften för mig. Det tåliga iakttagandet och med sympati inställda studiet av en vid första ögonkastet ointressant, vanlig, kanske ful eller försagd människa kan få sin belöning i ett schablonfritt, intimt och omedelbart porträttresultat. Den där gamla kvinnan med broschen i sin höghalsade klänning och de vemodigt kloka ögonen räknar jag bland mina bästa saker. Men inte kan jag sätta en sådan bild i skåpet vid Norrmalmstorg! Publiken vill först och främst veta vem det är och så vill den om och om igen se sina favoritskådespelerskor, dansöser och mondäna skönheter, eller åtminstone någon de hört talas om i tidningen. Teater har jag utom i skåpet också haft tillfälle tillräckligt att visa i Anders de Wahl- och Jenny Hasselqvist-böckerna och konstnärsporträtt. Men endast så här i intim miljö kan jag och vill jag visa min samling porträtt, och jag är glad över ett tillfälle att göra det.»

I denna samling äro alla klasser, yrken, åldrar representerade, den yngste hovdebutanten och den gamla fiskargumman, den unge skalden och affärsveteranen. I vart och ett porträtt betonas det bestående karaktäristiska inte det tillfälligtvis fördelaktiga ögonblicket. Detta är ett välkommet tillfälle att lära känna den sidan av Goodwins porträttkonst, som annars inte kommer till synes offentligt.

SVENSKA ALLMOGESPETSAR FÖR MODERNA DRÄKTER. II.

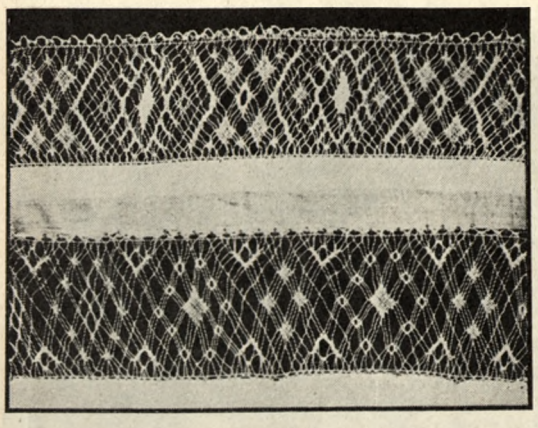

Åhlspets.

OVISST NÄR OCH GENOM VEM, HAR EN gång till Vadstena införts den vackra och högst konstnärliga knypplingen av spetsar. Förebild för densamma har, såvitt man av äldre vadstenaspetsar kan sluta sig därtill, ursprungligen varit femtonhundratalets tidigare typ för knyppelspets, men senare den typ av bottenspets, som i Flandern under 1700-talets förra hälvt framträder i så många varianter. Av dessa ha främst de s. k. Malines och dentelles de Flandre tjänat som förebilder. En svensk prägel har denna vadstenaknyppling aldrig varken eftersträvat eller erhållit. Man följde osvikligt det invecklade mönstret, och spetsarnas främsta egenskap blevo den fullständiga likheten med de utsökta förebilderna, deras charme, dessas skönhet, trevlighet, dyrbara material och graciösa fall.

De äktsvenska spetsarna — och här blir endast tal om de från Skåne och Dalarna, då det försvinnande antalet övriga svenska spetsar i betydelse, konstnärligt värde och omfattning aldrig kunna jämföras med dessa — äro lika vitt skilda från vadstenaspetsarna som ett 15- eller 1600-talets textilföremål måste stå fjärran från ett 1700-talets, som ett allmogekonstens verk måste vara olika ett för det borgerliga ståndet karaktäristiskt. De äga den styva hållningen, den tunga ståten, värdigheten, prakten.

Det är dalspetsarna, vilkas äldre historia ligger mest klarlagd. De växla i vissa typer, som utarbetats efter äldre knyppelspetsar utan botten, 1500-talets flandriska bottenspetsar tydligt låter sig avläsas. De ha skifat till nära ett tiotal av arter, vilka låta sig hänföras till de respektive socknarna Gagnef (med Mockfjärd), Rättvik (med Boda), Leksand, Åhl, Bjursås och Floda, Orsa och Ore.

Äger man icke varken genom muntlig tradition eller genom andra uppgifter kännedom om de äldre dalspetsarna, de av 1500-talets karatär, så återstår att enbart hålla fast vid antagandet att vadstenaspetsar under en tidig period försålts till dessa bygder och att möjligen och sannolikt kvinnorna redan då sågo sig i stånd att själva efterbilda denna säkert mycket eftertraktade köpvara. De tidigaste av alla, Orespetsarna (samma typ förekommer även i Ovanåker i Helsingland), är samma glesa, dekorativa, bårdliknande spets, som förekommer i 1500-talets mönsterböcker. Det är till denna kategori som spetsarna från Blekinge samt några få Skånespetsar kunna hänföras. I dessa saknas den för 1700-talet karaktäristiska botten, den flandriska spetsens réseau, vilken däremot återfinnes hos de allra flesta dalspetsarna.

Och historien om dessa senare spetsar fortlever ännu som muntlig tradition i en del socknar. Man visste således ännu vid begynnelsen av 1900-talet att berätta om hur under det tidiga 1800-talet i Klockfjärd, vadstenakrämare utbjödo spetsar, vilka modet föreskrev å linnehuvudbonaden, "hatten", i dessa trakter. Man visste att tillägga att den eller den händiga kvinnan varit beryktad för sin "knytning" av spetsarna, en så starkt konstnärligt begåvad person således, att hon tog sig för att, alldeles i saknad av papper och nålar som hon bar uppe i den avlägsna dalbyn, själv framställa det högt skattade textila konstverket. Äldre spetsar å dessa "hattar" kunna framläggas i serier, vilka visa utvecklingen från typisk vadstenaspets till typisk allmogespets. En dylik utveckling låter sig visserligen inte påvisas i övriga socknar. Spetsarna i Rättvik voro, vilket man ännu erinrar sig, smala och av linne; av egen ingivelse tycks man senare ha arbetat dem bredare och samtidigt ha funnit upp ett stort antal varianter. Det är inte otroligt, att förhållandet varit desamma vad beräffar övriga dalspetsar.

Vad upptagandet av dessa spetsar i våra dagar beträffar, bör här erinras om Handarbetets Vänners insats gentemot Mockfjärds- och Rättviksspetsarna samt Ottilia Adelborgs knyppelskolor i Gagnef och Leksand.

Vadstenaspets.

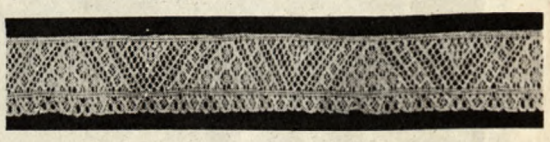

Skånsk spets.

De skånska spetsarna bilda ett stolt och vackert kapitel inom den svenska allmogekonstens textilhistoria. Ett samband mellan en äldre och enklare typ, allmän i de östra trakterna och sammanhörande med Blekinge- och småländska spetsar och vadstenaspetsar av äldre typ är tydligt; men lika tydligt är, att den skånska spetsknypplingen i senare tider gått sina egna vägar. Mönstringen blev densamma, täta och praktfulla, som i de rika, genombrutna sömnaderna, och de skånska spetsarna ha härigenom förts till en utveckling, fjärran från allt vad spets heter.

Olärda svenska allmogekvinnor hava ägt övernog av konstnärlig begåvning för att i de svenska spetsarna nå höjden och fullkomningen av all textil utövning. I varje gammal spetsbygd finnas ännu skickliga utöverskor, och det är en heder för vår tid, att den vackra konsten icke fått gå under, utan ännu hålles vid makt. Borde det inte vara en glädje, en angelägenhet och icke minst en förpliktelse för de svenska kvinnor, vilka förmå uppskatta denna äktsvenska konst, att för den utsmyckning de tillämna sina dräkter, föredraga en svensk, konstnärlig och värdefull vara framför en utländsk, värdelös, och att härigenom lämna det kraftigaste bidrag till främjandet av det förnämligaste inom all svensk textilkonst?

ELISABETH THORMAN.

Kudde i korsstyngsbroderi.

ALLT GÅR IGEN — KAN MAN VERKLIGEN säga då man hör, att de så länge föraktade korsstyngsbroderierna nu börja bli moderna. Vem minns ej de hårt stoppade kuddarna med broderade rosor och andra, sköna blommor? Leta rätt på dem i gömmorna och låt dem åter inta hedersplatsen i soffan!

Det är dock en liten skillnad mellan korsstyngsbroderierna förr och nu. *Förr* var man hänvisad att sy dylika uteslutande på tjock kongressväv eller stramalj, *nu* tack vare självtrycksmönster, kan man välja vilken tygsort som helst.

Kudden på bilden här ovan är av vit opal, broderad med svart moulinégarn och rynkad kappa av svart siden omkring.

Självtrycksmönstret är mycket lätt att använda. Så här går det till: Den tryckta sidan av papperet lägges emot tyget, med ett ganska hett strykjärn pressar man några ögonblick och mönstret är överflyttat på tyget. Sedan syr man i de uppritade korsen och behöver inte räkna så och så många stygn hit eller dit. Mönstret som är 33 cm. diameter kan erhållas mot insändande av kr. 1:50 till Iduns mönsteravdelning, Stockholm.

Inför höstens gardinbekymmer.

MED TANKE PÅ ATT flera av våra läsarinnor möjligen gjort den upptäckten att ett par nya gardiner vore mycket önskvärda för att hemmet skall få det propra utseende, som gör vintern trivsam, har Ateljé Sländan i dag givit oss ett par bra förslag dels i form av en trädd tyllgardin, dels en enkel voilegardin, broderad i en eller flera färger.

Tyllgardinen, vars mönster för övrigt även kan göra sig bra på voile, är hållen i ren empirestil med lager, kejsarkrona, medaljong med örn, pilar och allt vad därtill hörer. Å bilden synes ungefär hälften av gardinen, som är fullt 3 m. i höjd. Voilegardinens mönster av kastade buketter är sytt i fyra pastellfärger och fållen trädd med blått moulinégarn. Sydd i enbart blått är denna gardin även prydlig och kanske mera lättplacerad på grund av sin neutrala färg.

Ovanstående modeller erhållas pr postförskott från Ateljé Sländan genom Iduns Handarbetsavdelning, Iduns Redaktion, Stockholm. Priserna äro följande: tyllgardinen 3 m. lång och 1 m. bred (se-

Ett utmärkt stärkande medel, tillverkat med stöd av nyare vetenskapliga erfarenheter, är järnmedicinen Idozan. Förenar hög järnhalt med en utmärkt sammansättning, varigenom snabbt och överraskande resultat erhålles, på samma gång som Idozan blir billigast att använda. Mycket välsmakande och oskadligt för tänderna. Rådfråga läkare. Fås på alla apotek.

IDOZAN
Skadar ej tänderna.

- Steinway & Sons -
Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39
Göteborg Malmö

KÖP
TANGENS
GARDINER

FÖR TÄNDERNA:
ERASMIC
TANDTVÅL

Barnens
förtjusning
är

JAMAICA
BANANER
GODA
Ytterst lättsmälta
Närande.

Fatta beslut
och använd från och med i dag endast YVY-tvålen, som är välkänd i hela landet för sin enastående goda och behagliga mildhet vid dagligt bruk. YVY-tvålen säljes i alla affärer över hela landet.
Yvy-tvålfabriken, Ystad.

PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM

dan fållen är vikt) av prima tvättyll, mönstret uppritat på linett något påbörjad, pr st. kr. 25, pr luft kr. 48. Garn 14 dockor mouliné till en luft kr. 2,80. Samma gardin i voile 3 m. lång, 1 m. bred, upritad, något påbörjad, pr st. kr. 16, pr luft kr. 30. Garn kr. 2,80.

Den andra gardinen med små buketter kastade, samma storlek som föregående: av tyll, mönstret på linett, pr st. kr. 23, pr luft kr 46. Garn 10 dockor kr. 2,00. Samma gardin i voile uppritad och något påbörjad pr st. kr. 15, pr luft kr. 29. Garn i en eller flere färger kr. 2,00.

Porträtt till dagskrönikan.

Ebba Ramsay.

Christina Bergenheim.

FRU EBBA RAMSAY FYLLDE DEN 1 oktober 94 år. Många äro de, som läst och hört om hennes hjälp för svaga och sjuka i samhället, främst genom hemmet för epileptiska barn, Wilhelmsro vid Jönköping, som det nu är planer på att staten med tiden skall övertaga. Men alltjämt har fru Ramsay överinseende över sin kära institution och den som har förmånen att personligen känna denna älskvärda, kloka och förunderligt vitala åldring vet, att överinseendet icke är en formel, utan levande verklighet, ehuru fru Ramsays båda döttrar, fröknarna Ebba och Helène på senare år stått som hennes medarbetare i kärleksverket.

Fru Ramsay är av gammal stockholmsfamilj, hon är född Karström, och bodde i Stockholm till för några år sedan, då hon bröt upp från sitt hem, där hon levat sitt vakna andliga liv, omgiven av minnen från gångna släkten. Sin förra födelsedag firade fru Ramsay i Stockholm och trodde då, att det möjligen var den sista, men alla hennes anhöriga och vänner se henne alltjämt lika frisk och lika tacksam över varje dags gåva nu, då de 94 åren gå in. Fru Ramsay är bl. a. också sekreterare i Böneföreningen, börjad av henne 1876 efter engelskt mönster och skickar alltjämt personligen ut nya bibelkort. Det behöver ej tilläggas för dem som känna fru Ramsay att det är hennes fina vett, hennes stora begåvning och hennes föredöme som människa, som gör henne uppriktigt avhållen och beundrad in i en ålder, som annars brukar vara avmattningens och stoftets.

V. v. K.

*

Den 21 september detta år fyllde restauratrisen vid Loka brunn, fru *Christina Bergenheim* 75 år.

Det är ett sällsynt verksamt liv fru Bergenheim kan se tillbaka på. Hon tillträdde sin befattning vid Loka brunn för 27 år sedan och har under mer än ett kvarts sekel säkerställt otaliga badgästers materiella välmåga. I hög grad har Lokas renommé bland badorter varit stärkt av dess gyttja och dess goda kök. Fru Bergenheims långvariga och trogna omsorger om sina klienters lukulliska njutningar har också medfört, att hon år 1917 erhöll guldmedalj och 1921 en minnesgåva av tacksamma badgäster. Fru Bergenheims verksamhet har även sträckt sig till undervisning i kokkonsten, och hon har varje sommar i sitt stora kök mottagit ett flertal elever. Fortfarande i full verksamhet trots sina 75 år hoppas hon ännu många år få skänka gästerna vid Loka brunn i rikt mått av bordets njutningar.

Livets ögon.

(Forts. fr. sid. 987.)

där vi vandra
en och en
under de kalla
stjärnornas sken.

Den Wilhelm Stenhammar tillägnade "Dikten till musiken" äger också samma besjälade ton.

Som prov på sinnrik poetisk bild av musikalisk karaktär må anföras dikten "Slagrutan".

Hur åren lägga sten på anden!
Han gick där märk och stum av ve
bland livets alla pladdermunnar.

Tveka ej i valet av tvål

utan köp
Gahns Lanoiatvål

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad
Konfekt
Marmelad
endast 4:70 kr. per ask
till landsorten fraktfritt 5:20 kr. pr. ask rekommenderas.
PERCY F. LUCK & Co

SINGER
SYMASKINER
för all sömnad

Tel. 13150

Mitt emot PALACE HOTELL

Konstslöjden
Södra Hamngatan 45, Göteborg.
Hemvävda mattor, möbeltyger, gardiner, Dalavävnader, spetsar, smide och nationaldräkter

BLAND VÅRT UTOMORDENTLIGT STORA URVAL
av Dam-Kappor vilja vi framhålla nedanstående modeller såsom alldeles särskilt prisvärda och förtjänta av ärade damers största intresse

"JEANETTE"
Särdeles praktisk och varm Promenad-Kappa av Velour dé lain, i brunt, beige eller mullvad. Helfodrad med plysch.
Kr. 115:—

"IRMA"
Elegant Promenad-Kappa av Velour de lain, garnerad med ståveck.
Kr. 95:—

Paul U. Bergström A/B
DAMKONFEKTIONEN
74 DROTTNINGGATAN 74

Då alla husmödrar erkänna att

ZENITH'S EXTRA VÄXT

förtjänar hedersplatsen som *finaste hushållssmör* bör det aldrig saknas i något hem

Av SANGALLA the rekommendera vi våra kända märken "PEKOE SOUCHONG" "IMPERIAL", "ORDINARY" i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

BECKERS

flytande Styxin och Styxin-pulver

utrota fullständigt all slags ohyra

Metoden är enkel och ofarlig. Strö pulvr t i sängbottnar och å golven. Spruta vätskan i springor och svåråtkomliga ställen.

AKTIEBOLAGET WILH. BECKER STOCKHOLM

ALABASTER-TVÅL

överfet toalettvål med behaglig parfym

Alla damers favorit-tvål

TILLVERKARE: GAMLA TVÅLFABRIKEN TERNINGHOLM, MALMÖ.

FRISÉR- KAMMAR PRYDNADS- av högsta kvalité och elegans äro stämplade "KROKO"

Då kom hon som en vänlig fé
med vårens gröna kvist i handen,
och kvisten rörde vid hans röst,
och djupt därinne sjöng en röst:
gräv här, här brusa jordens brunnar.

Sist i volymen möter en grupp Stockholmsdikter, där det lyriska i stadens väsen förmäler sig med skaldens subjektiva stämningar. Kanske framstår aldrig det innersta i hans personlighet helare och klarare än då det tecknar sig mot bakgrunden av denna stads liv och terräng, där han är trollbunden till själ och blod.

Min himmel är en rännstenshimmel.
Jag ser oändlighetens land
med skyars tåg och stjärnors vimmel
i pölen som en syn ibland.

På gatan är jag hemma, hela
mitt liv har gått i staden här.
Ett drömspel tycks mig allt vi spela,
och ingen vet vart spelet bär.

Här har jag svärmat, lidit, diktat,
och här i människornas hop
ha jag och fler än jag fått plikta
för att vi följt vårt eget rop.

Gruppen innesluter även en nobel hyllning till Carl Snoilskys minne, "mästaren som glömts för fort", vilken hyllning låter Svenska bilders skald ännu en gång visa sin raka, slutna personlighet i Humlegårdens gångar på väg till böckernas hus.

Jag vill minnas att det var Hjalmar Söderberg som i sin anmälan av Bo Bergmans första diktsamling "Marionetterna", skrev att han ej släppte boken förrän den var sönderläst.

"Livets ögon" blir kanske ej sönderläst, men den kommer säkert att räknas till de kära volymer, som nötas av flitigt begagnande. Ty det finns i dessa dikter som i all lyrik av Bo Bergman, ett betagande ljusdunkel över hans motiv, vare sig de bottna i vemod eller ironi. Inom sina gränser är hans sång fulltonig, klar och äkta, Och vad den ytliga lyssnaren nämner pessimism och gråhet är i själva verket en stilla dyrkan av livets bästa värden; de ligga ej i öppen dag, utan dem måste man tränga ned till genom skikt av lidande och längtan.

E. H—N.

*

Populära biografier. Ett ungdomsbibliotek som förtjänar intresse är det av Lindbladska förlaget utgivna "Sveriges Vår". Det är små billiga häften av växlande innehåll, bland annat en serie populärt hållna biografier, t. ex. Olaus Petri av Hanna Rydh, H. C. Andersen av Maria Holmström, Snolisky, Runeberg, Peter Wieselgren, Nordenskiöld, Magnus Stenbock. De flesta av dem ha utkommit i mer än en upplaga, vilket ju visar att de vunnit beaktande på många håll, men de torde kunna gagna än mer, särskilt i skola och hem. Besläktad härmed är på sitt sätt en annan serie: livsbilder av märkliga kvinnor, där man finner fru Elmblads intressanta studie över Jenny Lind, den vackra boken om kronprinsessan Margareta av Lotten Dahlgren och Julia Svedelius, doktor Hilma Borelius' varmt sympatiska skildring av Hedvig Charlotta Nordenflycht och nu senast en översättning av Ingeborg Maria Sicks bok om Mathilda Wrede. Dessa böcker åsyfta ju delvis en annan läsekrets, de fylla större anspråk, och de betinga ett högre pris. Vad särskilt den sista biografien angår, så är den i huvudsak grundad på Evy Fogelbergs av samma förlag utgivna. Den ger — liksom nyssnämnda större bok — en synnerligen levande bild av den ovanliga kvinna som blivit kallad "fångarnas vän".

T. E.

*

Ny Dostojevskitolkning. Ett verk som säkert kommer att hälsas med stor glädje av de många Dostojevskibeundrarna i vårt land är den nya översättning av Brott och straff, som till julen utkommer i Bonniers Klassikerbibliotek och som i likhet med övriga volymer i denna Dostojevskiedition har verkställts av fru Ellen Rydelius. Brott och straff utkom på ryska 1866, sju år efter Dostojevskis hemkomst från den sibiriska fångenskapen, och är den första i ordningen av de fem stora romanerna, där författarens geni förnimmes mäktigast. I den nya översättningen har det ryska originalets titel bibehållits, och Bonniers förlag har vidtagit den välbetänkta åtgärden att utge den digra romanens båda volymer (sammanlagt 719 sidor) samtidigt, vilket den bokälskande publiken nog kommer att sentera. Romanen om Raskolnikovs mord på procenterskan har förut endast varit tillgänglig på svenska i en ofullständig översättning, kallad Raskolnikov. Brott och straff utgör det fjärde verket i Bonniers Dostojevskiupplaga, som förut omfattar romanerna Idioten och Bröderna Karamasov, den senare kallad Dostojevskis litterära testamente, samt novellsamlingen Ur en drömmares memoarer.

Paradis

DUNTÄCKEN MADRASSER

göra sängkammaren till ett Paradis

J. Svensson & Bourghardt GÖTEBORG

Täckfabrik Fjäderränseri

NADCO

Begär "HEM-FÄRGKARTAN".

Billigast.

Är överlägsen färgstyrka.

Säkrast. Tvättäkta.

Tvättar samtidigt med färgningen.

Hos Färg- & Kem.-handl. eller dir. från A.-B. Nadco, Göteborg.

Använd alltid

Kalmar Risstärkelse

och Ni blir beldten med resultatet.

Kalmar Ångkvarns A.-B.

SORG-HATTAR

fr. 12:75

SLÖJOR

av grenadine, utmärkt kvalitet, storl. 80×250 cm.

14:50

Damhattavdeln. 1 tr.

A/B NORDISKA KOMPANIET

Mjukt som silke
och glänsande som
guld blir håret
med

F. PAULIS
Azymol-
STIMULUS

TORN-
BORG

Enligt läkares intyg bästa medel mot klen hårväxt, håravfall och mjäll.

Azymol-
STIMULUS
för Håret
BRUKSANVISNING
F. PAULIS
STOCKHOLM

Kvällar på parkett.

GAMLE LUDVIG HOLBERG HAR FÅTT en tistel planterad på sin döda mull av våra dagars socialister, emedan han ej var någon socialdemokrat. Stackars karl, han visste ingenting om socialismen i nådens 18:de århundrade, och hade han levat nu, är det tvivelaktigt om hans sunda, skarpa vett utan vidare anammat saligheten i den form den dagligen skänkes oss av socialismens gudar och gudinnor.

Emellertid tvekar han ej att tvåhundra år efter sitt första framträdande som dramaturg påminna oss om att han fanns till. Danmark, vars hela dramatiska kultur har honom att tacka för sin bärande grund, firar minnet med en hel rad Holbergsföreställningar på sin nationella scen, och här i Stockholm ger Dramatiska teatern "Erasmus Montanus" för att hugfästa diktarminnet.

Framförandet av Holberg med svenska artister har nästan alltid varit något av ett sisifysarbete: goda, ja kraftiga ansatser med en och annan träff och många bommar. Hr *Lars Hanson* har ett bra grepp på den lärdomsgalne bondestudenten i allt vad som gäller det självmedvetna och i ögonblicken av besinning, då sans och känsla söka få ett ord med i laget. Men det festligt komiska, som Holberg förlänat sin hjälte och som bottnar i naivitet kommer icke fram. Per klockare är en otolkbar uppgift för varje annan än en brett komisk talanag. Hr *Ivar Nilsson,* som behärskar helt andra områden, förlyfter sig också på rollen. Hr *Winges* Jacob, den knipsluge bondpojken, är mest gester, språng och grin, men föga av Holbergs lustspelston. Fröknarna *Åhlander* och *Dörum* samt hr *Browallius* komma stilen närmast.

Den första föreställningen illustrerades med ett spirituellt inledningsföredrag av universitetslektor *Georg Christensen* från Köpenhamn.

På operan har signor *Mattia Battistini* ett par aftnar åstadkommit de röda lyktornas tändning. Och han är onekligen en trollkarl som sångartist. Hur vore det eljes möjligt att fängsla i så utslitna och dammiga partier som Rigoletto och kungen i "Leonora". Men det lyckas Battistini utmärkt. Stämmans bredd och välklang och en fulländad sångkonst komma de gamla melodierna att föryngras och lysa. Men även hr *Stockman* och frkn *Schillander* bidrogo erkännansvärt till Leonaraföreställningarnas publiksuccés.

*

En amerikansk romanssångerska *Harriet von Emden* har uppträtt i Musikaliska Akademien. Utan att tillhöra dem som komma mycket buller åstad äger hon i sin välskolade röst ett vackert instrument. Hennes föredragskonst är kultiverad liksom hennes programval.

ARIEL.

Det sovande slottet.

(Forts. fr. sid. 985.)

besökares uppmärksamhet. Här tyckes tiden ha stått stilla, och allt påminner om svunna, mer lysande dagar. För mer än femtio år sedan upphörde här det egentliga badlivet, som så mycket mer intensivt började blomstra upp vid ostkusten, med Sassnitz, Binz och Göhren såsom blivande huvudorter. Putbus var dock den första badorten på ön, men av ett mer förnämt exklusivt slag. Hela platsen är en skapelse av Fürst Malte zu Putbus — en ättling av de medeltida länsherrarna, vilken erhållit sin furstevärdighet av Gustaf IV Adolf och som i slaget vid Leipzig var svenska kronprinsen Carl Johans adjutant. Det var också han som vid det några kilometer från orten belägna Lauterbach, vid själva havsstranden, lät uppföra Friedrich-Wilhelmsbad, som, byggt av själva Schinkel, med sin pelargång i nyklassisk stil angav grundtonen för arkitekturen i det lilla Putbus. I gamla skrifter berättas, hur karosser, landåer och vurstar trängdes på chausséen, som går mellan Putbus och Lauterbach. Flertalet badgäster, som kunde välja mellan varm- och kallbad, voro »hohe» eller »allerhöchste» — d. v. s. furstliga »Herrschaften».

Dessa tider äro som sagt förbi. Från järnvägsstationen — en av de få påminnelserna om nutid — sträva vi upp till detta Putbus, vars dekorativa småstadsbild är så gott som oförändrad sedan furst Maltes dagar. Vi stanna först vid den stora, ståtligt planterade, i mitten obelisk-prydda plats som heter intet mindre än Cirkus. Runt kring denna: de för orten utmärkande, symmetriskt beräknade, gärna kolonn- eller pilastersmyckade, vitstrukna husen, som få något hemtrevligt genom den över fönster och portaler ofta ymnigt vällande grönskan.

Redan här se vi traktens största sevärdhet: slottsparken. Men parallellt med denna fortsätta vi tillsvidare vandringen på Alleestrasse, som för till torget. I hörnet av detta och gatan reser sig en ståtlig byggnad med grekisk pelarportik. Det är Fürstliches Schauspielhaus, där nu i somras med anspråkslösa resurser, men med ofta smittande gott humör spelades en av operetter och lustspel mestadels bestående repertoar. Vi stanna väl också framför det monument, som på torget rests till minne av de 1870—71 fallna krigarna. (Efter det senaste kriget ha inga liknande monument

VÄGGLÖSS utrotas med Cyanvätegas.
KACKERLACKOR utrotas med Kackerin.
RÅTTOR utrotas med Rattoxin.
Begär prospekt och intyg. Sveriges största firma inom branschen är
DESINFEKTIONSAKTIEBOLAGET HYGIEN
BRÄNNKYRKAGATAN 3 - STOCKHOLM.
Riks. 237 10.
Allm. Söder 335 52.
Telegramadress: DESINFEKTION.

KOOPERATIVA FÖRBUNDETS PRISTÄVLING

har nu avgjorts. Då ödets gudinna trevade i högen av ankomna svar, vilka alla buro märket: **K. F:s margarin**, fick hon först fatt på ett avgivet av signaturen "Agnesberg" och se, det var rätt! Agnesberg hade riktigt räknat ut, att de direkta besparingar, som de 250.000 organiserade husmödrarna förra året gjort genom att köpa sina varor i de kooperativa föreningarna (konsumtionsföreningarna) uppgick till 5.661.910 kr. 80 öre. Även sparbösseuppgiften var riktigt löst. Agnesberg har att hämta sitt pris å kr. 50:— hos K. F., Stockholm I.

Fru Eva Timm, Skultuna och "Gewe" erhålla mot uppgivande av fullständig adress var sitt extrapris å Kronor 10:—.

Även i år tillföra de kooperativa föreningarna sina medlemmar många miljoner i besparingar. Vem som helst kan bliva delaktig därav genom att göra sina inköp i någon av de 900 föreningar, som äro anslutna till Kooperativa förbundet.

Ringa möda — storartat resultat,

då Ni tvättar med Tomtens Tvättpulver enligt bruksanvisningen på paketet.

PATENT-NYHET

TÄTLIST AV GUMMIVAX

Täta fönstren! Undvik drag!

ENSAMFABRIKANTER:

COLLINS TEKNISKA INDUSTRI

GÖTEBORG 8 - TEL. 18 62, 149 26.

Försäljes av alla färg- & kemikaliehandlare.

VITRUMS

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

APOTEKET VASENS DROGHANDELS LABORATORIUM

STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.

Fås å alla apotek.

FRÄLSNINGSARMÉNS HANDELS-DEPARTEMENT

Östermalmsgatan 24, Stockholm

Filial: Södra Allégatan, Göteborg

Musikinstrument-, Bok- och Pappershandel.

Manufaktur- och korta varor. Reseffekter m. m.

Förstklassiga kvalitéer:

Kaffe. Téer. Kakao. Skokräm. Armétvål.

Varje familjeförsörjare bör bereda sina efterlevande Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör åberopas.

STORKYRKOBRINKEN 11 - STOCKHOLM

kommit till stånd, endast namnöversållade minnestavlor i landets alla kyrkor erinra om de lidna förlusterna). På andra sidan av torget återstår ännu ett stycke av den nämnda huvudgatan, som där bl. a. har att framvisa platsens bästa hotell, Fürstenhof, vars trottoarservering även livligt uppskattades av hönsen och gässen, samt Villa Lottum, förut furstligt ärkesäte, numera privatbostad och av flera svenska sommargäster ihågkommet som idealiskt hem.

Samhället var i det närmaste genomgånget. Vitt och grönt var näthinnans huvudintryck av vandringen förbi husen.

Men nu kunna vi inte längre motstå parkens lockelse. Sekelgamla, kilometerlånga lind- och kastanjealléer korsa varandra därinne i det gröna dunklet. Mycket stilfullt och vackert vittnande om furst Maltes antiksvärmeri äro skulpturverk i brons eller marmor utplacerade här och där. Inom ett särskilt inhägnat område beta rådjur och hjortar, som stanna lyssnande till musiken från det närbelägna Kurhaus. Vi betrakta också kyrkan — en basilika som ursprungligen varit Kursalon — och det förtjusande trädgårdshus, där Bismarck en gång bott. Så sjunka vi väl, överväldigade av rosendoft, ned på en soffa i orangeriträdgården, där trastarna drilla särskilt outtröttligt. Parkens medelpunkt utgöres ju av slottet, som tack vare trädgårdskonstens medverkan, med perspektiviskt effektfulla fritrappor, terassanläggningar och färgblossande pergola, ter sig vackrast från baksidan, från andra sidan av den speglande dammen. Som den nuvarande fursten — innehavaren av fideikommisset Putbus — under sommaren vistas på sitt jaktslott nära Binz, var här allt tyst och tillbommat.

Intrycket av sagans sovande slott blev oundvikligt. Och i samma litet overkliga dager står minnet av hela det vänliga lilla Putbus.

HERMAN GLIMSTEDT.

Iduns hushållssida.

(Forts. fr. sid. 983.)

ning, varefter smeten får koka 5 min. Sockret och det rivna citronskalet tillsättas, och smeten får avsvalna i kokkärlet. När den är kall iröras äggulorna en i sänder och därefter de till hårt skum slagna äggvitorna. Sist iläggas de nedsockrade äppleskivorna och omröras varsamt. Smeten hälles i en mycket stor eller två medelstora stekpannor, som förut smorts med en blandning av 1½ msk. smör och 2 msk. mjöl, varefter de ytterligare beströts med stötbröd. (Denna omsorgsfulla förberedning är nödvändig enär i annat fall äpplesmeten skulle fastna i botten.) Pannkakorna gräddas i god ugnsvärme, dock bör ugnen ej vara för het. Färdiga upstjälpas de på fat, översockras lätt och serveras varma *utan* sylt. z

Färserat kålhuvud (för 6 pers.). — 1 stort, fast kålhuvud, vatten, salt. — *Färs:* 2 hekto malet oxkött, 2 hekto malet färskt fläskkött, 1 ägg, 1¼ dcl. stötbröd, omkr. ½ lit. gräddmjölk, peppar, salt. — *Till stekningen:* 2 msk. smör eller flottyr, 1 stor och tunn skiva späck, omkr. 1 lit. efterbuljong eller hett vatten, tillsatt med köttextrakt.

Kålhuvudet ansas lätt, sköljes och påsättes i kokande, saltat vatten och får koka tills det är halvmjukt. Det upptages då genast och får avrinna på duk. Färsen beredes på vanligt sätt och bör vara tämligen lös. (Stötbrödet får ligga 1 tim. i mjölken och det vispade ägget, innan blandningen småningom tillsättes de malda köttsorterna.) — På kålhuvudet borttages, om så är behövligt, de yttersta gröna bladen, och det urhålkas uppifrån. Färsen ifylles, men dock bör urholkningen ej bli till sin helhet fylld, enär färsen höjer sig under kokningen. Färsen täckes väl med de fråntagna kålbladen, och huvudet ombindes med fina snören. Det brynes i hett smör eller dito flottyr och lägges därpå på späckskivan, jämte den kål, som urhålkats. Den kokande vätskan spädes på, och kålhuvudet får sakta koka under tättslutande lock omkring 2 tim. — Det upplägges på fat och garneras med den lösa kålen samt små frikadeller eller köttbullar gjorda av den färs, som ej rymdes i huvudet. Serveras med avredd sås, beredd av kålbuljongen.

Aug. Försters

Flyglar och Pianinon
Hirschs Pianomagasin.

CEDERGREN & MÖLLER
Regeringsgatan 26, Stockholm

Fås i alla Parfymaffärer,
Apotek samt hos Kemikaliehandlare.

Generalagent för Skandinavien och Finland:

Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Warrington CROSFIELD,

CRESCENT TVÅL

Oöverträffad vid tvätt av såväl tjockaste ylle som finaste linne.

Velociped-tillbehör

av alla slag, starka eleganta, svensk kvalitetstillverkning.

A/B NYMANS VERKSTÄDER UPPSALA

Radiant

är ett ytterst elegant och slitstarkt Tvättsiden lämpligt för **Damblusar, Klädningar, Pyjamas** och **Herrskjortor.**

"RADIANT" är lätt att tvätta och stryka, krymper ej och bevarar — även efter tvätten — sitt eleganta utseende.

Övertyga Eder alltid om att Ni erhåller **äkta "RADIANT"**. För underhaltiga efterapningar varnas. — **Äkta vara bär alltid namnet "Radiant" tryckt på stadkanten av tyget.**

"RADIANT" framställes i såväl enfärgad som mönstrad vara och säljes till det fastställda priset

kr. 9:50 pr meter.

Äkta "RADIANT" finnes i rikhaltig sortering, mönster och färger

i Stockholm hos:

A.-B. Brunkebergs Manufakturmagasin.
A.-B. Freja Magasinet.
J. F. Holtz.
A.-B. John V. Löfgren & C:o.
Aug. Magnusson A.-B.
Herm. Meeths A.-B.
A.-B. Nordiska Kompaniet.

i Göteborg hos:

Axel Gillblad & C:s A.-B.
Eduard Wahlbom & C:o.
Varuhuset Vollmers-Meeths.

i Malmö hos.

Aktiebolaget Ludv. Lindgren.
Olof Perslows Eftr.

Tröst och hopp
för alla lidande

HÄLSA

och karaktärsdaning genom självsuggestion

enligt

COUE-METODEN

av *C. Harry Brooks*

2:dra uppl.

3.50

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

NISSEN

NISSENS

CHOKLAD · KONFEKT
LAKRITZ · KARAMELLER

Specialité:
NISSENS BRÖST-KARAMELLER

STÅLRESARMADRASSEN IDEAL

Hygienisk - Billig - Hållbar
Prislista gratis och franko.
Obs.! Reducerade priser fr. 1 mars i år.
AKTIEBOLAGET RESÅR
Tel. 789 Karlstad Tel. 780

Ett lotteri till förmån för Rysslands hungrande.

En del av de konstverk, som skänkts till lotteriet.

BLAND DE MÅNGA LOTTERIER, SOM uppstått på senaste tiden, torde det som Clarté anordnat till lindrande av hungersnöden i Ryssland vara särskilt beaktansvärt. Vi ha i ett föregående nummer på tal om svenska Samaraexpeditionens arbete vidrört de hungersfasor, som härja i de olyckliga landsdelarna, och en hänvisning till detta må vara tillfyllest såsom en rekommendation av lotteriets syfte. Lotterna, som säljas i boklådor, cigarrbutiker etc., kosta en kr. st. Det är 100,000 lotter som utsändas, och sammanlagda vinstvärdet är 65,000 kr. Högsta vinsterna äro en automobil, en motorcykel och en motorbåt.

Lotterikommittén vädjade på sin tid till författare och konstnärer om gåvor till lotteriet, och denna vädjan har hörsammats på ett storartat sätt. Man finner nu i vinstsamlingen konstverk av Carl Eldh, Chr. Eriksson, Axel Kulle, Erdman, Alice Nordin, Nordberg, Tyra Stenberg m. fl. m. fl. Ett mycket stort antal av våra bästa och mest lästa författare ha skänkt böcker med egenhändigt skrivna dedikationer. Här må, såsom en slutlig rekommendation av lotteriets syfte, återges den dedikation, varmed Bo Bergman ledsagar sin skänk:

> För mänsklighetens djupa nöd
> har ordet blygts och dignat
> — men kan det bli en skärv till bröd,
> så vare det välsignat.

NORDISKA KOMPANIET HADE HÄROMdagen uppvisning av sina nya höstmodeller, och en animerad dampublik fyllde till sista plats det med höstblommor vackert dekorerade lunchrummet. Under det att två orkestrar avlöste varandra med att spela eggande modärn jazzmusik, delade damerna sitt intresse mellan five-o-clockteet och kritik av toaletterna. Om man nu kan använda ordet kritik, då så gott som alltsammans vann gillande. N. K:s nya modeller utmärkte sig nämligen för en förnäm stil och raffinerad smak. Man såg enkla, ungdomglia tailormades i grått eller brunt — de färger man ser mest i år — ofta med en smal kant av grått, ulligt fårskinn men ibland med bårder av dyrbara skinn, vidare charmanta stora toaletter i t. ex. svart sammet, djupt ringade och med ett silverband som håller samman klänningen över den bara axeln — under den draperade kjolen som räcker till fotknölarna skymtar kungsblått siden, — och slutligen en rad mellanklänningar i crépe, rent grekisk i snittet, lång rak med liten låg rund urringning och draperier kring armarna. Till denna dräkt bar mannekängen en Pallas Athenehjälm av guldspetsar, där den höga uppstående kanten var av brunt pälsverk. Vishetens gudinna som modejournal... R.

Rättelse. I artikeln om normalbarnets längd i nr. 39 hade en rad bortfallit, så att uppgiften om en gosses längd vid 7-årsåldern uteslutits. Första satsen i artikelns sista stycke skall lyda på följande sätt:

Enligt i mina handböcker intagna tabeller över barnens längdtillväxt bör en flicka vid 4:de årets slut vara 101,5 cm. lång och en gosse vid 7:de årets slut vara 102,6 cm. lång.

KOLYNOS

tandpasta *rengör icke blott tänderna, utan åstadkommer även genom sina antiseptiska beståndsdelar en sanering av hela munhålan.*

Finnes hos alla Apotek-, välsort. Parfym-, Färghandl. & Raksalonger m. fl.

Åberopa denna tidning och begär gratisprov.

BERNHARD MARING - STOCKHOLM C.

Med en

HUSQVARNA SYMASKIN

håller Ni hela familjen hel och fin.
Syr, märker, stoppar och lagar utmärkt.

Vid toiletten
använd den äkta

CRÈME SIMON

Den allra bästa för hudens vård och skönhet.

PUDER och TVÅL

J. SIMON & C:o - PARIS

Tänk på att födan

RÅTTUT

till varje råtta kostar minst 5 öre om dagen. Räkna efter huru mycket det kostar Eder att föda t. ex. endast 25 råttor under ett år. Ni torde då finna fördelen av att använda några kronor till "RÅTTUT" och bliva kvitt skadedjuren. 1 paket kostar endast Kr. 1: 25. Varje tablett tillräcklig att döda 1 råtta.

BERNER & ZETTERSTRÖM,
Göteborg D.

Säljes å apotek, färg- och kemikalieaffärer samt speceriaffärer på landet.

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads- och äktenskapsskillnadsmål. Boutredningar och arvskiften.

TESTAMENTEN

Advokatfirman
Andén & Staël von Holstein
Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein
Lilla Vattugatan 14.
Riks 7576, 24488. Allm. 18836.

ÅRETS
vackraste och värdefullaste julpublikationer äro

JULKVÄLLEN

Publicistklubbens Jultidning. 41:sta årgången

MORS JULBREV

med Mors bok och Mor i köket m. m. 3:dje årgången
Obs.! (det ursprungliga Julbrevet)

Begär prospekt och bliv återförsäljare.
Skriv till *Victor Pettersons Bokindustri-A.-B.*, Holländareg. 10, Stockholm

Rydbergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

Kristallsoda

är bästa och billigaste rengöringsmedel

Vävskedar

jämte övriga tillbehör för handvävstolar. Vävspännare, Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmånligast hos

A.-B. Borås Mek. Wäfskedsfabrik, Borås. Rikstelefon 1028.
Exp. till landsorten mot postförskott.

NORMANS

INKOKNINGSAPPARAT och BURKAR
TILL BILLIGA PRISER
TEGNÉRSGATAN 23 ODENGATAN 41

BARNENS FÖDA

bör sammansättas med största omsorg. Nestlé's Barnmjöl överträffar alla andra näringspreparat därigenom, att det i näringsvärde kommer absolut närmast modersmjölken. Originalburk om c:a 400 gr. netto à Kr. 1:90.

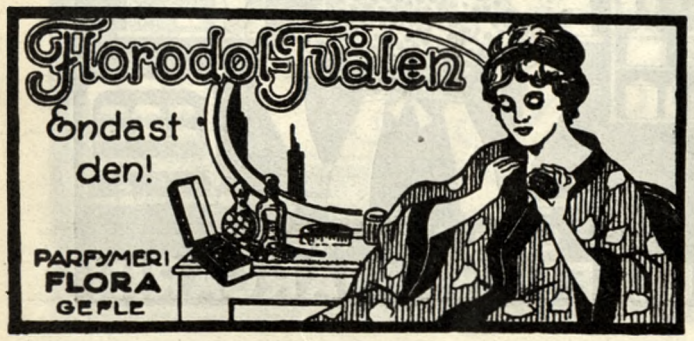

LÄSARINNORNAS SPALT

FRÅGOR.

Kan någon av Iduns mångkunniga läsarinnor säga mig var jag strax efter jul eller på nyåret kan få lära mig bakning av konditorivaror? Jag är ett äldre fruntimmer, är mycket van att arbeta och något litet van vid bageri. Helst ville jag lära mig yrket i Stockholm. Mycket tacksam för svar är *Norrländska.*

Efter ett 22-årigt anenämt umgänge med Idun vill jag genom densamma komma i kontakt med dess värda läsarinnor eller läsare. Behovet av rekreationshem i Norrland är känt, likaså damernas driftighet när tillfälle gives till några möjligheter. Hoppas få komma i affärsförbindelse med någon av Iduns läsare eller genom dem få anvisning på någon, som önskar en egendom med ett stort, vackert hem, eller någon som har vilja och förmåga att inrätta ett hem där semesterfirande, trötta eller sjuka kunna finna en tillflykt. Jorden kan i senare fall bortarrenderas. Jag har mitt intresse å annat håll och är statsanställd. Kontant erkänsla till förmedlare av köpet om uppgörelse kan ske innan den 24 okt. d. å. *Ägarinnan.*

Finnes möjligen någon som kan lemna upplysning om var en lönande modeaffär skall kunna öppnas, eventuellt i förening med konst- eller pälsvaruaffär. Helst medelstor stad i mellersta Sverige. Ytterst tacksam för hjälp är *Familjeförsörjande kvinna.*

ETT SISTA ORD.

Jag är ledsen att ha väckt till livs "strid" genom min bön om råd i Iduns spalter. Här vill jag meddela dem som givit mig sina råd i min svåra belägenhet, att för mitt barn är det *väl,* ja, t. o. m. *mycket* väl sörjt. Välbergade, barnlösa släktingar på landet, ha nämligen tagit gossen i sitt hem, ej såsom sign. "Ogift kvinna utan barn" i nr 40 av Idun, förmodar, för en summa i ett för allt utan alldeles utan ersättning blott de finge honom såsom sin egen och jag avsade mig alla rättigheter på gossen. Jag *kunde* ej tveka i valet mellan att själv få behålla barnet och att lämna honom till nämnda hem. Ty i mitt föräldrahem fick jag på inga villkor ha honom; fick endast genom andra människors förböner själv vara kvar där och således hade jag inget annat val än att med *tacksamhet* antaga mina släktingars anbud. Och jag vet, att jag aldrig själv kunnat giva barnet varken den vård eller den uppfostran som han får i sitt fosterhem. Jag var nämligen den tiden kontorist med liten lön och kontorstid 9—2 och 4—7. När skulle jag skött honom och hur skulle jag ha ordnat saken? "Ogift kvinna utan barn" må veta, att det *kan* finnas omständigheter som göra, att det är bättre för ett barn att komma till främmande människor än att få stanna hos sin mor. Av min förre fästman kunde jag varken få råd eller ekonomisk hjälp, han var en stor rumlare, vilket jag upptäckte försent. Första tiden efter gossens födelse hade jag liksom sign. "Ogift kvinna utan barn" tyckes ha den åsikten att jag borde sky människors sällskap och aldrig mera söka någon förströelse, jag tyckte jag generade mina medmänniskor med att sällskapa dem, så djupt föraktade jag mig själv, men man kan ej år efter år sitta som en enstöring och vem gagnar man f. ö. därmed? Man *behöver* helt enkelt ombyte och förströelse för att kunna leva och arbeta. Att jag nu de sista åren "helt gladeligt gått med en beundrare på konserter etc." som "Og. kv. u. b." ogillar är kanske orätt av mig, men nu är det gjort,

MAZETTI:s PRALINER
Överdådigt delikata

Gummans Flingor

Var försiktig

vid val av ströpuder mot hudlöshet, revormar etc. hos barn. Använd endast:

VASENOL

barnpuder, ett av läkare erkänt snabbt läkande och rensande specialmedel. Vasenol rekommenderas av läkare och barnmorskor.

Fördärva ej Edra

dyrbara kläder genom försök med hemfärgning, utan sänd dem till

LUNDBY

Skönfärgeri & Kem. Tvättanstalt, Göteborg

KUNGL. HOVLEVERANTÖR

ORION

Garantimärket på yppersta Fickur

Bese prov hos Urmakaren!

Håravfall

motarbetas bäst med mina behandlingsmetoder. Peruker, Trasformationer samt alla slags hårarbeten utföras.

HUGO BONANDER
Damfrisering & Perukmakare.
Ridhuset, Göteborg. Telefon 6383.

Kvarnström & Eriksson

Sliperi, Förnicklings- & Oxideringsfabrik

Kungsg. 84, STOCKHOLM.
Allm. t. Kh. 121. Rt. 303 14.

Aluminiumkärlen böra putsas med Zelos Aluminiumputs. St. bleckburkar à 45 öre.

FABRIKEN ZELOS, Göteborg.

KOCKUMS

Ni vill ha det bekvämt

även då Ni gör Edra varuinköp och därför bör Ni genast rekvirera vår nyligen utkomna huvudkatalog för hösten och vintern. Ni kan då utan något som helst besvär köpa hem vad Ni behöver av olika slags varor och, framför allt, Ni kan köpa goda varor verkligt billigt. Katalogen sändes på begäran gratis och portofritt och åtföljes av provblad å Julstämning m. fl. jultidningar, kalendern Åhlén & Holms Årsbok 1923 och veckotidningen Vårt Hem.

Åhlén & Holm, Stockholm.

Fyrverkeripjäser

Rikhaltigt urval för såväl officiella som privata festligheter. Hela fyrverkerier enl. fackmässigt sammansatt program. Hrr handlande föra dessa artiklar med största fördel. Dagens lägsta priser. Katalog på begäran. Hammargren & C:o, Kungsgatan 15, Göteborg. Tel. 161 99. Telegramadress: Grenhammar.

KOM I HÅG

att alla reservoirpennor lagas och returneras omgående, då de insändas till C. A. Wallerstedts Pennfabrik, Chalmersgat. 22. Tel. 3157. Göteborg.

Stort urval

av barnsängar, turistsängar, madrasser, täcken, filtar, mattor, gardiner.
Billiga priser.

ADOLF PEHRSON
NYBROGATAN 34
Stockholm. A. T. Öst. 36 73.

Togal-Tabletterna verka snabbt o. säkert vid

Reumatism	Huvudvärk
Gikt	Ischias
Nervsmärtor	Influensa

Inga skadliga biverkningar. Starkt urinsyrelösande går Togal till själva roten av det onda. Dess smärtstillande verkningar märkas genast, även sömnlöshet bekämpas med Togal.
Finnes å alla apotek.

Zeulin
Det bästa putsmedlet!

Korpulens, Fetma

borttages genom Dr Hoffbauers lagligt skyddade

Avmagringstabletter

Oskadligt och effektivt medel utan iakttagande av diet. Inget Thyreoidin! Intet avföringsmedel. Kompl. kur kr. 23:— franco. Utförlig broschyr gratis.

Fås i alla apotek.

Depot Stockholm: Apoteket Storken, Storgat. 28.
Depot Malmö: Apoteket Lejonet.

och går ej att ändra. Tror "Ogift kv. utan barn" att det går att helt avsäga sig kärlek, vänskap och människors sällskap därför, att man i sin ungdom begått ett felsteg, som man så djupt ångrar, man är ju ändå människa, och som sign. G. S. S. säger: det gives upprättelse för de felande.

På samma gång jag innerligt tackar sign. G. S. S. och Signel Berm för deras goda råd och förståelse för min svåra belägenhet, vill jag, om det kan intressera, omtala, att jag gifter mig nu i höst. Allt har ordnat sig lyckligt. Jag blundade och tänkte: "Gud som haver barnen kär" när jag "talade". Min vän visste hela min historia och hade vetat den nästan under hela vår bekantskap, och ändå håller han av mig och i hans ögon, men naturligtvis endast i hans, är jag den präktigaste flicka i världen. Han anser, att jag handlat fullkomligt rätt mot gossen.

Att jag skrivit en "hemsk hemlighet" tycks av läsarinnorna ha tagits illa upp. Jag menar ej, att det lilla barnet i och för sig är en "hemsk hemlighet". Men att leva aktad bland sina medmänniskor, med en sådan hemlighet på sitt samvete, utan att de flesta ha en aning om saken, det kan jag ej frångå att jag tycker är hemskt.

Sist, men därför icke minst, ett hjärtligt tack till Idun, som godhetsfullt upplåtit sina spalter för mina bekymmer.

Eder lyckliga M. D. D.

SVAR.

Svar till Ensam. Sätt in en riktig annons om inackordering. Här finns många goda hem, som ta emot sjukliga inackorderingar och ge dem öm vård. Annonsera bara, så får ni med all säkerhet många svar att välja bland.

Ebon.

Svar till "Absolut bildat hem". Akta er för att sända ut er dotter, även om ni får aldrig så goda adresser. Det är så mycket av detta slag, som tar sig så bra ut på papperet, men som i verkligheten alldeles inte är så bra. Vänd er åtminstone till Fredrika Bremerförbundet *innan* ni sänder ut flickan.

Ebon.

Svar till Lady Isabel. Jag anser att hon kan ge sitt namn till den adopterade fosterdottern, ty jag känner personer, som upptagit fosterbarn, adopterat dem och givit dem sitt namn. Men kanske det är olika, när det är en högadlig, som adopterar en ofrälse. Bäst att fråga en jurist.

Ebon.

Svar till Rådvill. Någon lön vill nog de flesta hava, ty givetvis fordrar ni något arbete av henne, som ni vill ha till "hjälp" och sällskap. Ni antyder att det utom "hemlivet", som bjudes henne, även fordras "verksamhet" av henne. Och det tror jag knappast att någon kan gå in på, ty vad skulle personen då kläda sig på, enbart skor går till mycket pengar. Men ni kan göra på ett annat sätt, som jag sett praktiseras i verkligheten. Där var det en medelålders flicka, som gick utan lön och hade husrum, ljus och värme fritt, mot att hon skulle göra vissa sysslor. Om hon hade maten helt och hållet fritt vet jag inte, men tror det inte, då den som ägde hemmet gick bort och åt, åtminstone middagsmålet. Men så var det en annan sak, som den unga — eller medelåldriga damen — fick förfoga *mycket fritt över* — nämligen sin *tid,* så att hon kunde *arbeta* — allt på platsen. Hon hade alltså förtjänstmöjligheten, kunde förtjäna till sina kläder, skodon etc. etc. och vad jag tror även till sin mat. Hon hade dessutom *frihet att gå ut när hon ville,* njuta av frisk luft varje dag. Så att hon hade det bra på alla sätt. Försök alltså detta, så kan ni slippa att betala lön. Tag en sömmerska, eller någon som handarbetar för broderiaffär t. ex. Ger ni henne då maten till, förutom vad den andra flickan fick, så kan det nog gå. Men tala på förhand *noga* om *vad* hon skall göra, *hur många* timmar hon skall hjälpa er med sysslor och hur många hon får ha fria. Och det får bli många. Och så får ni inte fordra att hon *alltför mycket* skall sällskapa med er. Ty detta kan bli en klippa varpå allt strandar.

Ebon.

Svar till 25 år. Enligt min mening bör ni allra först tala med edra anhöriga och eventuellt med en läkare. Edra anhöriga känna ju till edra förhållanden, ert levnadssätt och edra vanor, vilket allt vi svarare ju inte känna till. Det är människans levnadssätt eller åtminstone detta delvis, som är orsak till en hel del av hennes lidande. Jag vet personer som klaga över jämn huvudvärk, men det oaktat kan man inte få dem till att dagligen gå ut i frisk luft. Med frisk luft mena de att gå där de träffa människor, som de kunna prata med. Säger man till dem att de skola gå utom stadens tullar, där det är friskt och luftigt och där de inte i vart steg träffa bekanta, så är detta inte roligt. Men nyttigt är det. Och så läsa de varje kväll. Kan man undra på att de ha huvudvärk. Friska luften och frånvaron av prat runt omkring oss, medan vi själva gå tysta och stilla mediterande, under aktgivande på naturen omkring oss är ett osvikligt läkemedel mot en hel del själiskt ont. Försök detta. Levnadslusten skall återkomma, om ni har tålamod och ihållighet, om ni ägnar er tid åt nyttigt arbete och vila — utsträckt på en soffa, med slutna ögon och helst med tystnad omkring er — då ert arbete är slut. Vila helst en sådan stund efter middagen. Prata inte för mycket. Lär er i stället att höra på andra. Detta drar tankarna från er själv och ert onda. Redan i detta ligger halv läkedom. Hör passande musik. Även i musiken ligger läkedom. Läs, men mycket måttligt. Hetsa inte upp ert sinne, varken till överdriven glädje eller sorg. Försök att vara måttfull i allt. Tänk så, att ni lever under Guds beskydd, så får ni vila och ro i sinnet och sen kommer både levnadslust, minne och allt, så hoppas innerligt eder

Ebon.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Skulle någon godhetsfullt vilja giva mig anvisning på någon glad och trevlig teaterpjäs passande att uppföras på en Röda Kors fest på landet i Skåne, helst med övervägande antal damer. Tacksam för svar till

Mångårig prenumerant.

Solidar Tvätt-Extrakt

Spetsar äro värdefulla!

Med stor fruktan går husmodern ofta till rengöringen av sina spetsar och broderier, ty ofta fördärvas dessa ömtåliga saker genom en icke sakkunnig behandling. Från denna sorg befrias husmodern, om hon använder det ouppnådda tvättmedlet »Solidar», som fritt från skadliga beståndsdelar gör de finaste spets- och nätverk snövita och mjuka. Den särskilt vid spetsar fruktade krympningen i tvätten undgås fullkomligt vid rätt andvändning av »Solidar».

Spetsar, broderier och nätverk bliva vid tvättning med »Solidar» mjuka och vackra.

Noggranna föreskrifter för användning vid spetstvätt såväl som övriga användningsmöjligheter av det mångsidiga tvätt- och rengöringsmedlet »Solidar» återfinnas å bruksanvisningarna i paketen.

Oumbärlig för alla svenska hem

är den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

Av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad och utvidgad

Pris Kronor 10:—

Innehåller bl. a. de tillförlitligaste recept för

SYLTNING

KONSERVERING

SVAMPINLÄGGNING

NYHET: Anvisningar att använda GASSPIS eller GASUGN vid alla recept för stekning och bakning

RIKT ILLUSTRERAD TREFÄRGSTRYCK

Rekvirera genast från närmaste BOKHANDEL eller direkt från

IDUNS EXPEDITION - STOCKHOLM

Mot postförskott *Portofritt*

Döva höra Den amerikanska elektriska ***hörapparaten ACOUSTICON*** som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörselförmåga. *Förordad av öronspecialister.* Oumbärlig för lomhörda i kyrka och teater. *För efterapningar varnas.* ***Öronmassageapparaten MASSACON*** botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i S:t Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. ACOUSTICON är patenterad över hela världen Vi lämna fem (5) års garanti på alla Acusticon-apparater. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige: ***Malmö Bandage Etablissement,*** **Per Veijersgatan 9, *Malmö 1.* — Telefon 4975**

Oatine

Vill Ni skydda huden eller bevara den ungdomlig och smidig, så rengör huden med *OATINE* som är ett enastående medel. Tvål och vatten irriterar huden och gör den torr, den blir ofta grå, rynkig och grov, men *OATINE* icke blott helar och när huden utan bildar också ny frisk sund hud, om ni använder denna crème var dag. Och genom åren bevarar ni ett ungdomligt och vackert utseende.

Begär endast *OATINE* **"Vit créme, grönt lock"** och tillbakavisa alla efterapningar. Fås i burk, eller tub kr. 3:—, och stor burk (tredubbelt innehåll) kr. 6:—.

OATINE SNOW är fin, snövit och mycket dryg i bruket och är välluktande och uppsuges ögonblickligen vid lätt ingnidning. Genom ständig användning bevaras huden smidig, klar, mjuk och vacker. Fås i burkar av samma storlek. Kr. 3:— och 6:—.

Fås överallt eller skriv till

THE OATINE COMPANY's Generaldepôt, Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn. London & Paris

OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Filtar beställas eller köpas billigast fr. oss. Begär vår illustr. priskur.
Arvika Spinneri o. Vävnadsaffär, Oxtorgsgatan 9 A - Stockholm.

OTTOMANER
Förmånliga betalningsvillkor.
THORVALD OLSEN, Blecktornsgränd 6, Stockholm
Allm. Tel. Söder 9851.

Spirellakorsetten!
Stilfull — Bekväm — Ekonomisk
1 års garanti.
Beställningar mottagas av
FRU VAHLBORG PETERS,
Villa Högalid, Lunden, Bjelkegatan.
Telefon 189 09. Göteborg 6.
Måttagning och provning i hemmen.

Spirella-
Korsetter erhållas hos
Fru ANN-MARIE SEDSTRÖM,
Östermalmsgatan 22. A. T. Öst. 57 97.

OTTOMANER
PABAN, Stjärng. 5 (inv. Odenplan) Sthlm.

Damkläden
i en mångfald moderna kulörer. Utmärkta kvalitéer.
Minutförsäljning. - Partipris.
NORRKÖPINGS STUVLAGER,
Barnhusgat. 4, 1 tr. ö. g., Stockholm.

Det bästa för diskbänken är Zelos Zinkputs. Bleckburkar à 40 öre.
FABRIKEN ZELOS, Göteborg.

Provkartong
med komplett, fin, välsydd utstyrsel à kr. 10 samt kr. 15. Stor modell. 2 kr. medfölje ordern. Obs.! Elvaårig verksamhet. Fru E. Caspersson, Örebro 1.

CAP
Ätchoklader
utmärkt goda

DUBBEL-OTTOMANER
med gemensamma eller skilda bäddar, Sängkläder, Täcken, Filtar.
Specialaffären för Bäddmöbler
Dalagatan 14. St.-t. Va 117 38
OLOF KNUTSSON.

Spela piano och orgel
lär man sig på kort tid fullständigt pr korrespondens efter ny snabbmetod, Amerikanskt system. Hel kurs med ett 40-tal musikstycken erhålles till Kr. 5:—. Anmäl Eder genast då endast begränsat antal mottagas.
K. H. Grahnquist, Ålem.

Försilvra själv!
Louis, med 2 guldmedaljer, prisb. silverpulver, försilvrar koppar, brons, mässing, nysilver. Obs.! Innehåller äkta rent silver. Pris 2 kr. pr ask direkt från **Fabriken Louis**, Pipersgat. 14, Stockholm K. Allm. Tel. 201 11. Riks 337 33. Klipp ur annonsen. Bruksanvisning medföljer. Säljas även hos **A.-B. Wilh. Becker.**

K. RÖED
LOTTERIKONTOR
Dronn.-gt. 8, TRONDHJEM

AKTIEBOLAGET SYDSVENSKA BANKEN
Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—
Huvudkontor: Malmö.
Mottager insättningar å **Depositions-, Kapital-** och **Sparkasserälkning** till *högsta gällande ränta.*
Fullständig bankrörelse.

GRANSHOLMS
FINPAPPERSBRUK
ANLAGT 1803 - GEMLA - ANLAGT 1803
Specialbruk för finare papperssorter
LEVERANTÖR AV
IDUNS PAPPER
OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:
R. W. STARE
R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

Svar: Bland välbeprövade stycken nämna vi "Tosingar" och "Rum att hyra". Mera fordrande men också stående på ett högre plan äro "I telefon" och "Blommor i drivbänk" — den senare att rekommendera om man har många söta unga damer som medverkande. Så har Helena Nyblom skrivit någon utmärkt liten enaktare, vars namn jag icke just nu erinrar mig — fråga i bokhandeln.

Fråga: Finnes i Stockholm någon skicklig ögonläkare, för behandling av skelögdhet å en treårig gosse. Mycket tacksam för adress och upplysningar.

Svar: Ni kan med största förtroende vända Er till professor A. Dalén, 7 Drottningg., Stockholm.

Fråga: Finns något medel att få en hårborste styv och hård? För varje gång jag tvättat den har borsten veknat så nu är den till ingen nytta, är för övrigt ny och felfri. *Tacksam.*

Svar: Ni måste tvätta hårborsten på något felaktigt sätt så borsten tagit skada. Är det prima borst så brukar sådan ej vekna om den tvättas med ljum ej för stark sodalut och därefter sköljes lätt, varefter den får torka med borsten *nedåt.* I stället för soda, kan helt litet ammoniak användas i vattnet.

Fråga: 29-årig dam frågar om någon godhetsfullt ville ge ett råd vad man skall göra då håret börjat gråna. Har lidit mycket av huvudvärk men är t. v. botad. Svar till *"Innerligt tacksam."*

Svar: Visst är det förargligt att vid en så ung ålder som 29 år få grått hår men vi ha tyvärr ej något verkligt effektivt medel att giva Er som kan fullt förebygga grånandet. Ett medel finnes dock och det är att Ni ser till att själva huvudsvålen är fet — ej håret — ty är denna torr, blir också håret allt för torrt och brytes lätt. Är Ert hår mörkt kan Ni ju försöka med följande ganska oskyldiga preparat: 10 gr. järnvitriol löses i ½ dcl. vatten, varefter Ni tillsätter 5 dcl. rödvin (enkelt sådant). Vätskan får draga 10 min. varefter håret vätes grundligt med den, och sedan får torka in av sig själv. — Men allra bäst är dock att Ni vänder Er till en leg. hudläkare, vilken är den ende som kan avgöra om Er huvudsvål m. m. är angripen av någon sjukdom, vilken kanske är lätt nog botad.

Fråga: Var så god giv ett gott råd till ensamt fruntimmer som hyr rum men ej kunnat få kök. Har nu snart ett år använt fotogénkök med alla dess olägenheter, står ej ut med det längre. Har hört talas om små järnspisar att ställa på golvet och med rör att sätta in i kakelugnen? Primus m. m.? Mycket tacksam för de efterlängtade råd jag kan få. *Ensam.*

Svar: Under den s. k. kristiden funnos en hel del små behändiga sparspisar, varav dock de flesta ställdes på spisen, mitt över en eller ett par avtagna ringar. En del av dessa kunde dock genom att förses med en underdel placeras framför kakelugnen, då den även tjänstgjorde som kamin. En mycket populär sådan var Bränslebespararen *Ato.* Möjligen föres denna fortfarande i handeln, vilket vore lyckligt, ty både "Ato", "Sparbössan", "Jo-Jo" m. fl. sparspisar voro allt för bra för att råka i full glömska.

Fråga: Har försökt måla på siden, men färgen vill sprida sig, oaktat jag inköpt färger, som, enligt uppgift, skulle vara lämpliga för detta ändamål. Var god låt mig veta något sätt som förhindrar olägenheten. *Prem.*

Svar: Om Ni blott nämnt huruvida Ni ämnar måla med oljefärg eller akvarellfärg? I förra fallet prepareras sidenet med svingalla — köpes på apotek — eller och med lätt uppvispad äggvita; dock givetvis ej på större delen av sidenet än där målningen är ämnad att utföras. Användes akvarell- eller vattenfärg behöver ej tyget prepareras, men färgen bör blandas till tjock, och man målar mycket försiktigt och tager ej till för stora mönsterytor, ty då blir det som skarvar efter penseldragen.

Fråga: Mina nya aluminiumkokkärl äro redan mörka och svarta inuti. Vad göra åt dem? Har hört att vanligt koksalt skall vara bra. *Bettan.*

Svar: Försök med att gnida kastrullerna inuti med perlsand och skölj dem sedan väl med vatten. Koksalt ha vi däremot aldrig hört som något rengöringsmedel för aluminium, men väl Lagermans pulver. — Ni vet väl att soda och aska är ett fördärv för allt vad aluminium heter?

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

Karl Eos och Ursus. Dikterna falla över oss lika tätt som regnskurarna i sommar — men de finna ett utmärkt avlopp i papperskorgen.

M. O. Vi fordra mera av en sommarsaga.

Gunnel Skog. Duger ej.

Olle. När det blir plats.

IDUNS TIDSFÖRDRIV.

DOLDA GEOGRAFISKA NAMN.

Vi ha agenter över hela landet. Det var endast ett infall av mig.

I denna stadsdel är det mycket smala gator.

Jag minnes otaliga historier om honom.

Louise vill arbeta i morgon, men ej i övermorgon.

I varje mening finns ett geografiskt namn inkapslat.

SKAL OCH KÄRNA.

Ras — hår.
Sot — kvast.
Vad — ört.
Hörn — skick.
Pack — skåp.
Fyr — rum.
Tryck — band.
And — skal.
Var — bok.
Men — gång.

Sätt enstaviga ord i stället för strecken. Äro de rätta orden funna, skola dessa kunna utgöra slutstavelser till orden till vänster och begynnelsestavelser till orden till höger. De insatta ordens begynnelsebokstäver skola, lästa uppifrån och ned, bilda en titel.

GEOGRAFISKA CHARADER.

1.
Mitt första man söker
bland snö och is.
Mitt andra buske
med präktigt ris.

2.
Av mitt förstas humor
kan man njuta.
Mitt andra är ett mynt,
rätt dåligt som valuta.

3.
Mitt första kanal.
Mitt andra tal.
Mitt tredje gal.

Lösning

AV TIDSFÖRDRIVET I N:r 39.

Två rebusar: 1. Ett fett pastorat. 2. Livsmedelsocker.
Charad: Myrstack.
Palindrom: Gata — agat.

Misprydande hårväxt
borttages med "Pasta Stabil", pris 4:50 + porto. Créme Dalia för efterbeh. pris 2:50 + porto.
Ebba Beckmans Hygieniska salong
Grevtureg. 3, 1 tr. Stockholm 1.

Hilma Aströms Damfrisering, Nybrog. 54, Sthlm, rekommenderar sin oövertträffade vård av håret, vilken hindrar håravfall och mjällbildning samt i hög grad befordrar hårväxten. Elegant frisering och ondulering.

MedicinsKt Hårvatten.
Hindrar håravfall. Stimulerar hårrötterna samt har förmågan att fullständigt desinficiera hårbotten, varför det vid fortsatt användning helt utrotar mjällbildning. Pris kr. 4:50 pr flaska.

Gurkmjölk.
Franskt originalrecept.
Bästa medel för erhållande av mjuk, klar och ungdomlig hy. Pris kr. 4:50 pr flaska.

Äkta Citroncrème.
Gör huden fraiche, mjuk och elastisk. Särskilt att rekommendera för torr och spröd hud. Pris kr. 4:— pr burk.

Crème de Rose.
Rengör och uppmjukar huden. Borttager hetta, sveda och tillfällig hudretning. Bidrager att bevara hudens smidighet. Pris kr. 4:— pr burk.
Sändes pr postförskott + porto över hela landet.
MIA LILJEFORS
Exam. massör.
Klinik för medicinsk hårbehandling, hudmassage och ansiktsbehandling.
Karl Gustafsgatan n:o 16 - Göteborg.
Telef. 15420.

ALFHILD NORDSTRÖMS
MANICURE- & PEDICURE-SALONG
KYRKOG. 42 1 tr. - GÖTEBORG
REKOMMENDERAS
Öppet 11—5. Andra tider pr telefon 33 53, 162 06.
Även hembehandling

Gummistrumpor

och benbindor för åderbråck och svullna ben. Maggördlar. Ryggradshållare. Hälsogördeln "Minerva", ersättning för snörlivet, 14 kr. Hälfotsinlägg 3:50. Liggdynor. Urinbehållare för dag- som nattbruk 15 kr. **OBS.!** Våra varor ej att förväxla med förlegade realisationslager. Alla sjukvårdsartiklar föras i lager. Illustrerad priskurant och måttblanketter gratis.
A.-B. Nils Adamssons Sjukvårdsaffär
Centralpalatset, Sthlm.

Sjuka.
Besök eller skriv till Homöopatiska Institutet Auxilium, Saltmätaregatan 5 (hörnet av Tegnérgatan). Rt. 825 11. Mottagn. 10—12; 2—4 eller enl. överenskommelse. Specialitet: Magsjukd., blodbrist, reumatism, fallandesjuka, influensa, njur- och gallsten samt sockersjuka.
Hultkrantz.
Homöopat. Läkare. STOCKHOLM.

Svält ej
Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagén, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växtnäringssalt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser av alla slag.

Insänd Eder annons till Iduns Annonskontor, Stockholm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

LEDIGA PLATSER

Husföreståndarinna

erhåller plats att med jungfrus hjälp sköta hemmet för änkeman med barn i ålder 4—6—12 år. Närmare upplysningar lämnas

Stockholms Uthyrningsbyrå,
Stureplan 6, avd. 9, Stockholm.

Snäll, bildad, bättre flicka,

30—35 år erbjudes god plats i liten familj (änkefru med dotter) att på egen hand sköta hemmet. Svar märkt "Ömsesidig hjälp" åtföljt av foto, lönevillkor, rek. m. m. Iduns exp., f. v. b.

Franska Matlagningsskolan,

Hamngat. 1 A, 4 tr. A. T. Norr 12789.

Kurser i fin matlagning för kokerskor.

I GOTT HEM, egendom i Västergötland i närh. av stad, får som hushållsfröken bättre hushållsvan flicka, kunnig i matlagn. m. m. plats Medlem. Jungfru finnes. Vid. Nya Inack.-byrån, Jakobsbergsg. 34, Stockholm.

Översköterskeplatsen

vid lasarettet i Varberg är till ansökan ledig. Tillträde den 1 instundande december. Grundlön 900 kronor pr år jämte bostad med värme och ljus, fri kost och tvätt. Ålderstillägg med 150 kr. varje gång efter 3, 6 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring. Årlig semester 30 dagar event. 45 dagar. Dyrtidstillägg utgå i enlighet med de grunder som gälla för Statens Befattningshavande med nyreglerade löner. Vederbörlig meritförteckning torde före den 15 oktober insändas till lasarettsläkaren som i övrigt lämnar önskade upplysningar.

Ung dam,

aktningsvärd, gladlynt, proper och med goda husliga och kvinnliga egenskaper, gärna från landet och med enkla vanor, önskas om någon tid att förestå och sköta ett solitt och aktat ungherrehem i vackert belägen, bekväm 5 rumsvilla i större stad i mellersta Sverige. Svar med förberedande upplysningar och amatörfoto sändes till "M. E. H.", Sv. Dagbladets huvudkontor, Sthlm.

Hushållerskebefattningen

vid Jonas Selggrens sanatorium är till ansökan ledig att tillträdas den 1 nästkommande december. Kompetenta sökande insände sina till kompetensen styrkta ansökningar jämte rekommendationer före den 10 november 1922 till Hälsovårdsnämndens Sysloman, Gävle

Närmare upplysningar kunna erhållas av sysslomannen, tel. 1215, eller av överskö terskan å sanatoriet, tel. 1641.

Gävle den 22 sept. 1922.

Hälsovårdsnämnden.

PLATSSÖKANDE

19-ÅRIG FLICKA kunnig i enklare matlagning och sömnad önskar plats i familj där jungfru finnes. Svar till "Familjemedlem", p. r. Bullaren.

Ung dam

av god familj, något kunnig i matlagn., sjukv., sömn., handarb. önskar 15 nov. plats å herrgård eller annan bättre familj att praktisera matlagning. Fritt vivre eller mot betalning. Svar till "Arbetsvillig, familjemedlem", Iduns exp., f. v. b., Stockholm.

Gihls Sjuksköterskebyrå,

Drottningholmsvägen 6, Stockholm, ansk. exam. sjuksköterskor, anspråkslösare vårdarinnor och sjukhusbitr. samt uthyr sjukv.-artiklar. Brev besvaras mot dubbelt porto.
R. T. 33975. A. T. Kh. 5350.

Plats önskas i bättre hem

av 23-årig lantbrukaredotter. Har genomgått hushållsskola, samt är kunnig i vävnad, linnesöm och finare handarbeten. Gärna uppåt landet. Svar inom 8 dagar till "Lantbrukaredotter", Örkelljunga.

Husföreståndadinneplats

sökes av bildad, musikalisk, 30-årig, gladlynt flicka. I gott bildat hem, där husmor saknas, event. hos änkling, gärna där barn finnas. Helst i stad. Betyg från föreg. platser. Svar till "Arbetsglädje", Postkontoret, Järntorget, Göteborg.

19-årig flicka,

elementarbildad, som nyligen hemkommit från Tyskland önskar komma som sällskap och hjälp i bättre hem. Även kunnig i kontorsgöromål. Svar till "G. J. Familjemedlem", Svenska Annonsbyrån, Göteborg.

Ung norska

önskar plats i gott hem att gå frun tillhanda. Villig att tillse barn. Goda referenser. Svar till Asta Colseth, Holmenkollen, Kristiania.

Plats som guvernant

eller som hjälp vid skrivgöromål, önskas av ung flicka. Komp. realskoleexamen, någon kunnighet i maskinskrivning och bokföring, undervisningsvan, även musik. Svar till "Norr ut", Iduns exp. f. v. b.

Enkel, elementarbildad flicka,

19 år, önskar mot fritt vivre plats i finare familj för att under duglig husmoders ledning få lära allt, som hör till ett hems skötande. Familjemedlem. Tacksam för svar till "Fackskoleaspirant", Iduns exp. f. v. b.

Franska Matlagningsskolan,

Hamngat. 1 A, 4 tr. A. T. Norr 12789.

Kurser för husmödrar och kokerskor av i Paris utbildad kock.

Som husmoders hjälp

önskar bättre hushållskunnig och barnkär flicka plats. Närmare upplysningar lämnas

Stockholms Uthyrningsbyrå,
Stureplan 6, avd. 9, Stockholm.

Barnsköterska,

ex., van vid spädbarnsvård önskar plats för längre eller kortare tid. Rekommendationer finnas.

Stockholms Uthyrningsbyrå,
Stureplan 6, avd. 9, Stockholm.

Stockholm.

I konstnärligt intresserad familj, där två timmar dagligen kunna disponeras för studier, önskar ung dam plats som sällskap och hjälp. Svar märkt "Skådespelerska", Iduns exp.

Två realskolebildade

17-åriga flickor önska plats nu till hösten på större herrgård. Äro villiga att läsa med barn, deltaga i hushållsgöromål eller skrivarbete. Lön önskvärd. Svar till "Blekingskor", Iduns exp.

Husföreståndarinneplats

önskas av en enkel, bildad flicka, kunnig i allt vad som hör till ett hems skötsel. Betyg och referenser finnas. Sv. till "Oktober", Iduns exp. f. v. b.

Söker Ni plats

på något av den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövat och av tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat använt förfaringssätt är att

annonsera i Idun.

Insänd Eder annons till Iduns Annonsbyrå, Stockholm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

Doktor A. Kjellbergs

Kurs i massage och sjukgymnastik.

(28:de årskursen.) Begär prospekt!
Stockholm. Holländaregatan 3.

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 15 sept.
Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

G. v. SYDOWS
SÅNG- o. MUSIKINSTITUT
1 Davidbagaresg. R. T. 9433.
STOCKHOLM

D:r Elin Beckmans
HETLUFTSINSTITUT

Hetluft, Diathermi, "Höglandssol" (Kvartz- o. Spektrosollampa), Teslabehandling, Massage.

Behandling av reumatism, gikt, nervsmärtor, frostskador, ledutgjutningar och stelheter, började ålderdomsbrand, allmän kraftnedsättning etc.

Barnhusgatan 12. Vard. utom lördagar ½3—4. Riks 105 52. A. T. Br. 45 52. Under sommaren i Södertälje, Tel. 12 50, kl. 3—4.

Parafininjektioner,

plastiska operationer, sårbehandling av leg. läkare och specialister. Massage, värmebehandling: violetta strålar m. m. Reuminstitut Allm. N. 209 93. Mästersamuelsgatan 18, 2 tr., Stockholm. Hiss, mottagn. 11—3.

Fransyska

önskar plats som sällskapsdam eller gunnant. Svar till "A. Y.", Iduns exp.

Husmödrar!

Den 30 okt. utex. 12 st. duktiga, teoretiskt och praktiskt utbild., vältränade barnsköterskor, som önska platser i början eller medio nov. Hvita Korsets praktiska utbildningskurs omfattar — förutom — späda barns vård i olika åldrar — sömnad, tvätt, strykning samt matlagning. Den teoretiska kursen: Anatomi, fysiologi, födoämneslära, barnavård, hygien, infektionssjukdomar, allm. sjukvård, samaritvård, förlossningsassistens. Prima välsydda spädbarnsutstyrslar med Hvita Korsets praktiska modell (elevarbeten) säljas — styck eller dussinvis — i mån av tillgång för billigaste pris. Förfrågningar besv. o. prisuppgift sändes mot porto fr. Barnsköterske- o. Husmodersskolan

Hvita Korset

Rikstel. 71. ÄLMHULT.

Tvenne bildade, tyska flickor

i 20-årsåldern önska i okt. eller nov. plats i familj såsom hjälp i hushållet eller såsom vårdarinnor för små barn. Lön enligt överenskommelse. Tacksam för svar til "God plats", Skåre.

Bättre bildad flicka

önskar komma såsom sällskap o. hjälp till familj eller ensam dam. Svar till "Hushållskunnig", Iduns exp. f. v. b.

Ung sjukgymnast

önskar plats som massös i familj samt som hjälp i hushållet. Svar till "Exam. sjukgymnast", Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERINGAR

INACKORDERING: i mitt hem, Sunnersberg Prästgård, mottager jag i inackordering 2 à 3 yngre eller medelålders damer. Prästgården är bekvämt inredd med el. ljus, bad o. d. Svar till fru Berta Törner, adr. Lidköping; tel. Tolsjö 2.

STILLE-WERNERS CENTRAL
R. T. 16672 REGERINGSGATAN 19 R. T. 16672

Gördlar av alla slag (nya modeller). Gummistrumpor och bandager. Måttagning och provning även i hemmen.

HÅLFOTSINLÄGG

D:r Henning Waldenströms modell.

Lätta och hållbara, tillverkade av rostfritt stål utföras de efter foten för varje särskilt fall och härdas därefter — bibehålla sedan sin form. Vid beställning per post (till avd. B) torde bifogas avtryck av båda fötterna; tagas på följande sätt: Fotsulan bestrykes med en lösning av mörk vattenfärg, som får avdunsta något, tills foten är lagom fuktig, varefter patienten ställer sig på ett ark papper och man har så avtrycket. Beteckna med × eventuellt ömmande punkter. Bäst att behandla en fot åt gången. Ju finare avtrycket är, desto bättre passande bliva hålfotsinläggen.

Pat. anm.

Franska Lingerier.

Finare handsydda linneutstyrslar i olika modeller och prislägen, färdiga och på beställning. Tillklippning och påritning för eget arbete. Anmälningar till kurserna dagligen mellan 11—3 och 5—7 e. m. Tel. 152 81. M. PERSSON, Vasagatan 17, Göteborg.

Franska Matlagningsskolan

meddelar undervisning i fransk och svensk matlagning av i Paris utbildad kökschef. Inga särskilda kurser utan kan undervisningen bevistas när tid och tillfälle lämpar sig.

10 biljetter kr. 45:—, 20 biljetter kr. 80:—

Särskilt rekommenderas ett flertal nya fiskrecept.
Förmiddags- och kvällskurser.
Närmare upplysningar per A. T. Norr 12789.

OLOF BRING,
Hamngatan 1 A, 4 tr., Stockholm.

Hämorroider

försvinna efter några dagar vid användandet av Hemosalvan från Kem. Lab. Elefanten, Göteborg 1. Finnes den ej hos Eder handlande tillskriv oss. Pris Kr. 10:— mot postförskott eller förut insänd likvid. (Åberopa denna tidning.)

Jul- & Nyårskort med namntryck.

Provkollektion gratis och franko. Platsagenter önskas. God provision. Adress: Josef Sjöberg, Tranås.

Fräkencrème

ICA

Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6:50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymmagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21, Sthlm.

TILL SALU

Fin egendom

belägen 2 km. från stad i s. Norrland, säljes med eller utan inventarier billigt, om snar uppgörelse sker. Inteckningar underlätta köpet. Corps de logis om 16 rum. Kan med fördel ordnas till vilohem eller dyl. Brev besvaras. Svar märkt "Ägarinnan", Iduns exp. f. v. b.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Nyheter.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gevle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad
Härnösand: Hernösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Hörby: Hörby Dagblad.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Värmlands Läns Tidning.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Ludvika: Ludvika Tidning.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Lysekil: Lysekils-Posten.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Säter: Säters Tidning.
Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Upsala: Tidningen Upsala.
Visby: Gotlänningen.
Västervik: Västerviks-Tidningen.
Växjö: Nya Växjöbladet.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.

Snövit

blir endast den tvätt som får torka i solen och den som tvättas

med **Tríton**

K o-n-f-e-k-t !

"Fekt" ekar konfektnisses gälla falsett genom salongen, där mellanaktsmusikens diskreta rytm till hälften drunknat i sorlet. — *"Konfekt"!*

På teatern eller biografen, i konsertsalen eller mellan jazzstegen, överallt längta damerna efter sin konfekt. Kavaljeren vet det, och den *uppmärksamme* vet också vad han skall välja: en påse *Cloettas* utsökta konfekt.

Cloetta

Nordens äldsta men modernaste tillverkning. Finnes överallt.

Sen

N:r 1. KRAGE. N:r 2. MUFF. N:r 3. SHAWL. N:r 4. MUFF.

Elegant Pälsverk i Skunks-Lapin

Portofritt och tullfritt. **oerhört billigt.** Full belåtenhet eller pengarna tillbaka.

Det är väl nästan otroligt, att så värdefullt pälsverk kan tillverkas till de angivna, enastående låga priserna, men vi lämna full garanti för tillbudet och uppmana var och en att genast begagna sig av detta gynnsamma tillfälle, som icke senare kommer att yppa sig. Vi ha nämligen vid en stor fransk pälsvarufabriks slutförsäljning köpt hela varulagret av svart skunks-lapin till en bråkdel av verkliga värdet. Det är ett synnerligen solitt och vackert, glansfullt svart skinn, som är varmt och som dessutom verkar mycket elegant i ytterst moderna fasoner, framställda på vår egen fabrik i Köpenhamns frihamn.

Gratis! Vi leverera varorna till Eder fullständigt tullfritt och portofritt och Ni kommer således endast att betala de priser, som här nedan äro anförda för varorna.

INGEN RISK

Full belåtenhet eller pengarna tillbaka!

N:r 1. KRAGE i fason som teckningen. Det är en vacker krage, som användes i alla åldrar och som i hög grad förskönar varje dams utseende. Pris: svenska kronor 23:—. Tullfritt och portofritt.

N:r 2. MUFF — som teckningen — i den så moderna torpedo-fasonen. Pris: svenska kronor 19:—. Tullfritt och portofritt.

N:r 3. SHAWL, som teckn. Shawls ha under senaste tid blivit synnerligen moderna, och förnekas kan ej, att de ge ett mycket elegant intryck. Pris: svenska kronor 67:—. Tullfritt och portofritt.

N:r 4. MUFF, som teckningen. Till shawlen ha vi tillverkat en muff i flat fason, som mest brukas härtill. Pris: svenska kronor 25:—. Tullfritt och portofritt.

Envar bör i eget intresse begagna sig av den låga kursen och köpa nu!

Allt är naturligtvis med sidenmontering och i övrigt 1:sta klass arbete.

Insänd redan i dag beställningssedel, försedd med tydligt namn och adress till

Durée

Pälsvarufabrik,

Frederiksborggade 20,

Köpenhamn K.

BESTÄLLNINGSSEDEL. IDUN

Undertecknad ber att få sig tillsänt pr postförskott tullfritt och portofritt:

.....

.....

Namn .....

Adress .....

Svenska Tryckeriaktiebolaget, Stockholm 1922